Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ:
МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 473. Рэдактара—№ 763.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.
Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:
На 1 месяц — 90 к.
" 3 " — 2 р. 70 к.
" 6 " — 4 р. — к.
" 1 год — 8 р. — к.
Зьмена адрасу: іншагародніх — 20 к.
мясцовых — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:
За радок нанпарэлі пасьля тэксту — р. 50 к.
За радок нанпарэлі пасярод тэксту 1 р. — к.
За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к.
Спешныя на 50 проц. даражэй.
Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:
За 1 дакумант — 35 кап.
За кожны дадатковы — 15 "
Беспрацоўн. і чырвонаармейцы
за дакумант — 15 "
За кожны дадатковы — 5 "
Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.
АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 114 (2302) Субота, 19-га мая 1928 г.

Наступ на польскую кампартыю.

Польскі міністр унутраных спраў Сладкоўскі, той самы, што на чале паліцэйскага атраду ўласнаручна вывеў з залі пасяджэньня сойму камуністычных дэпутатаў, выступіў у бюджэтнай камісіі сойму з прамовай аб барацьбе з «камуністычнай небясьпекай».

Справа ня ў выкрыцьці камуністычных груп і не аб адданьні пад суд асобных камуністычных працаўнікоў. Польская рэакцыя, як відаць, задумала больш шырокі плян для канчатковай ліквідацыі і без таго нелегальнай кампартыі. Калі ў Францыі ўрад Пуанкарэ рыхтуе абвінавачаньне кампартыі ў шпіянажы для таго, каб загнаць яе ў падпольле, калі ў Англіі міністр унутраных спраў Джойнсон Хікс абвінавачвае ангельскіх камуністаў у атрыманьні сродкаў з чужаземных крыніц, дык чаго сароміцца міністру польскай рэспублікі, якая знаходзіцца на утрыманьні ў Англіі і Францыі? І пан Сладкоўскі сапраўды не сароміцца.

У апошні час мелі месца палітычныя забойствы. Гэта былі ў першую чаргу напады членаў баявой дружыны ППС (польскай сацыялістычнай партыі) на першамайскую маніфэстацыю, якая праходзіла пад камуністычнымі сьцягамі. У выніку страляніны ў шэрагах камуністычнай маніфэстацыі аказалася 5 забітых і звыш 40 чалавек цяжка параненых. Ужо назаўтра буржуазныя і сацыялістычныя газэты абвінавачвалі ў страляніне камуністаў, не гледзячы на тое, што сярод ППС-аўцаў, ні ў шэрагах дапамагаўшай ім паліцыі ня было ніводнага пацярпеўшага. Цяпер ясна, для чаго патрэбна гэтая бойня: Не на пэпээсаўцаў, а на кампартыю ўскладаецца абвінавачаньне ў тэрарыстычнай чыннасьці і ў нападах.

На працэсе Беларускай Грамады ў Вільні абвінавачаньне правалілася па ўсіх пунктах. Суду прышлося абвясьціць, што ён судзіць не мясцовую арганізацыю беларускага сялянства, а камуністычную групу, якая працавала над ператварэньнем Грамады ў арганізацыю, якая знаходзіцца на службе ў «суседняй дзяржавы». Аб гэтай-жа «суседняй дзяржаве» казаў і пракурор, які нават адважыўся паўтараць паліцэйскую хлусьню аб ўдзеле савецкіх дыплёматаў у нейкай тайнай канфэрэнцыі беларускіх дзеячоў у Данцыгу. Зусім ясна, што сувязь, якая ставіцца паміж дзейнасьцю Беларускай Грамады і камуністычнай партыяй, і наданьне ёй характару актаў дзяржаўнай здрады мае адзіную мэтаю абвінаваціць і Грамаду і кампартыю ў шпіянажы ў карысьць СССР.

У бліжэйшы час трэба спадзявацца на ўнясеньне ў сойм законапраэкту аб абвяшчэньні кампартыі «злачыннай арганізацыяй», мэты якой маюць крымінальны характар. Пры гэтых умовах існаваньне камуністычнай фракцыі ў сойме будзе немажлівым. Але і не дачакаўшыся гэтага моманту, урад патрабаваў пазбаўленьня недатычнасьці і адданьня пад суд двух камуністычных дэпутатаў—Сахацкага і Бачынскага. Зразумела, гэта толькі першы крок. І калі польскі пралетарыят ня дасьць належнага адпору новай хвале рэпрэсій, ён будзе пазбаўлен апошняй магчымасьці бараніць свае інтарэсы і свае правы.

ПЕРАДВЫБАРЧЫЯ ДНІ Ў НЯМЕЧЧЫНЕ.

ПРАЛЕТАРЫЯТ ІДЗЕ НА ВЫБАРЫ ПАД СЬЦЯГАМ КАМПАРТЫІ.

Кампартыя карыстаецца вялікім посьпехам.

БЕРЛІН, 17-5. Учора нямецкая камуністычная партыя арганізавала ў Кельне перадвыбарчы сход, які прайшоў з выключным уздымам. Памяшканьне, у якім адбыўся сход, было перапоўнена.

На сходзе выступіў камуністычны дэпутат рэйхстагу апошняга скліку Штэкер, які падлягаў судовай адказнасьці па так званым працэсе ЦК нямецкае кампартыі, але хаваецца ад паліцыі. Зьяўленьне Штэкера на трыбуне выклікала бурныя прывітаньні ўсяго сходу. Не зважаючы на прысутнасьць у залі паліцэйскіх агентаў, Штэкеру ўдалося зрабіць прамову ў працягу 15 хвілін. Не зважаючы на меры, узятыя паліцэйскімі, ШТЭКЕРУ, ПРЫ ДАПАМОЗЕ РАБОЧЫХ, УДАЛОСЯ ПАСЬЛЯ ВЫСТУПЛЕНЬНЯ ЎЦЯЧЫ.

Сход, арганізаваны камуністычнаю партыяй, быў найбольшым па колькасьці ўдзельнікаў за ўсе перадвыбарчыя сходы, якія адбываліся ў Кельне.

Учора ў Штутгард прыехаў Тэльман, каб выступіць на перадвыбарчым сходзе, арганізаваным камуністычнай партыяй. На вакзале Тэльмана спатыкалі тысячы рабочых. Прамова Тэльмана на сходзе была спаткана з захапленьнем.

Напярэдадні Тэльман выступаў у Мюнхэне. Перадвыбарчы сход камуністычнае партыі ў Мюнхэне быў НАЙВЯЛІКШЫМ ПА КОЛЬКАСНАСЬЦІ РЭВАЛЮЦЫЙНЫМ СХОДАМ ЗА АПОШНІЯ ГАДЫ Ў БАВАРЫІ, дзе, як вядома, кампартыя знаходзіцца на поўлегальным становішчы. Выступленьне Тэльмана не адзін раз перапынялася гучнымі прывітаньнямі прысутных на сходзе. СХОД МЕЎ ВЫГЛЯД ВЯЛІКАЕ ДЭМАНСТРАЦЫІ РЭВАЛЮЦЫЙНАГА МЮНХЭНСКАГА ПРАЛЕТАРЫЯТУ. Пад уражаньнем гэтае дэманстрацыі фашысты-бітлераўцы, якія спрабавалі разганяць усе перадвыбарчыя сходы ў Мюнхэне і рыхтаваліся выступіць таксама проці камуністычнага сходу, прымушаны былі адмовіцца ад свайго пляну.

Правакацыйныя выклікі з боку меншавікоў.

НА ДАПАМОГУ ІМ ПРЫХОДЗІЦЬ ПАЛІЦЫЯ.

БЕРЛІН, 17-У. Заключны пэрыяд выбарчае кампаніі багаты стычкамі між крайнімі правымі элемэнтамі і камуністамі, а таксама між камуністамі і сацыял-дэмакратамі. У ваколіцах [illegible] група нацыянал-сацыялістаў (фашысты) напала на рабочых. Адзін рабочы цяжка паранен у грудзі, другі ў галаву. Ударныя дружыны саюзу «рэспубліканскага сьцягу» (зьвязага з сацыял-дэмакратычнай партыяй) учора правялі плянамерны напад на агітацыйны кіёск камуністычнае партыі ў Нэйкельне (рабочы квартал Бэрліну). Дружыньнікі нападалі з [illegible], гумовымі палкамі і іншай зброяй у руках на членаў чырвонага саюзу франтавікоў, спрабуючы зруйнаваць кіёск. У выніку было шмат параненых. Між іншым, цяжка паранен адзін член чырвонага саюзу франтавікоў.

У некаторых мясцох выбарчая кампанія камуністычнае партыі спатыкае перашкоды і з боку ўлады. Так, напрыклад, у Хальтэрне (недалёка ад Эсэну) паліцэйскі эмісар забараніў сход маладых выбаршчыкаў, арганізаваны кампартыяй. Забарона гэтая грунтуецца спасылкаю на сярэднявяковы закон, водлуг якога саюзы моладзі маюць права наладжваць публічныя выступленьні толькі раз на год.

Макс Гельц кліча з астрогу аддаць галасы кампартыі.

БЕРЛІН, 17-5. Выбарчая «стратэгія» нямецкае сацыял-дэмакратыі, якая разьлічвала выкарыстаць «Ленінбунд», як перашкоду ў перадвыбарчай кампаніі для камуністычнае партыі, пасьля распаду «Ленінбунду» напярпела поўнае крушэньне. Не ўдалося сацыял-дэмакратам выкарыстаць і „козыр“—куплены сацыял-дэмакратамі [illegible] ліст Макса Гельца да яго ранейшых таварышоў адносна дзейна ўпарадкаваньня рознагалосьсяў у зьвязку з дзейнасьцю «Гопр'у». Гэты ліст сацыял-дэмакратычны друк меркаваў агаласіць напярэдадні выбараў, як «кампраметуючы камуністаў дакумант».

«Ротэ Фанэ» своечасна выкрыла пляны сацыял-дэмакратычнага друку. Макс Гельц агаласіў у «Ротэ Фанэ» наступныя заявы адносна пляну сацыял-дэмакратаў: «Большае агіднасьці і подласьці з боку нямецкае сацыял-дэмакратыі нельга сабе ўявіць. Сацыял-дэмакраты ў гэты раз, як і на выбарах 1924 г., спрабавалі выкарыстаць ахвяру сваёй здрадніцкай палітыкі (Макс Гельц быў асуджаны, дзякуючы сацыял-дэмакратам) у сваіх нясумленных выбарчых мэтах. Працоўныя адкажуць на гэтае ганебнае ашуканства, аддаўшы свае галасы камуністычным кандыдатам».

Рэфармісты пахавалі саксонскую стачку.

БЕРЛІН, 15-У. З прычыны здрадніцтва з боку рэфармісцкіх прафсаюзных лідэраў, забастоўка ў саксонскай [illegible] прамысловасьці спынена. Гэтыя прадпрыемствы, на якіх забастоўка ня спынялася, наперакор дырэктыве прафсаюзу былі пазбаўлены дапамогі і распачалі працу. У выніку забастоўкі рабочыя дамагліся павышэньня заработку толькі на 5 пфэн.

Не зважаючы на ўзятыя на сябе абавязацельствы, прадпрыемцы звальняюць галоўных кіраўнікоў забастоўкі і найбольш актыўных рабочых.

АБАРОНЦЫ [illegible] ДАПУШЧАНЫ ДА СПРАВЫ БЭЛА КУНА.

[illegible] ...ных. [illegible] ...цам [illegible] ...на- [illegible] Аба- [illegible] ...ў «Ротэ Фанэ», [illegible] ...рава мець спат- [illegible] ...ку з надаўнім [illegible] ...тэн", што да вэнгерскае граніцы ўсяго дзьве гадзіны язды ад Вены, „Ротэ Фанэ“ зьвяртае ўвагу рабочых на небясьпеку, што вэнгерскія эмісары могуць гвалтоўна вывезьці Бэла Куна. Газэта заклікае рабочых Аўстрыі і міжнародны пралетарыят узмацніць кампанію за вызваленьне Бэла Куна, і радзіць быць на варце, каб перашкодзіць вывазу Бэла Куна ў Вэнгрыю.

Працэс Беларускае Грамады.

ФАКТЫ АБАРОНЫ ДАЮЦЬ ЖУДАСНЫ МАЛЮНАК НАЦЫЯНАЛЬНАГА ПРЫГНЕЧАНЬНЯ Ў ЗАХ. БЕЛАРУСІ.

Прамова абаронцы Дурача.

(Па тэлефону ад уласнага карэспандэнта).

Кожны чалавек, належачы да тае ці іншае нацыі, незалежна ад таго, ці мае яна, ці ня мае сваёй уласнай дзяржаўнасьці, мае права лічыць сябе членам нацыі. Большага гонару заслугоўваюць усе тыя, якія не адыходзяць ад сваёй нацыі, калі яна знаходзіцца пад прыгнечаньнем, чымся тыя, якія ў няволі гатовы цалаваць царскі бот, ускладаць вянкі на помнікі гвалтаўнікоў, а калі Польшча ўваскросла, дык сталі ультра-патрыётамі і «аздаравіцелямі» Польшчы *).

Абвінавачаньне высунула тут тэзіс, што Грамада ўзьнікла з 3-х—4-х асоб, якія працавалі па ўказцы Камінтэрну. Зусім забыты сацыяльныя прычыны, якія выклікалі заснаваньне Грамады. Калі-б ня было гэтых сацыяльных асноў—дык ні адзін геній ня мог-бы з'арганізаваць 100 тысяч беларускіх сялян. Ні Тарашкевіч стварыў Грамаду, а Грамада—Тарашкевіча.

Тут гаварылася, што Беларускі Банк знаходзіўся пад загадам кампартыі і фінансаваў Грамаду, і што тыя 15 тысяч даляраў, якія былі нібы ўжо атрыманы з Данцыгу, знаходзіцца ў актыве гэтага банку. Аднак пры гэтым пракуратура зрабіла вялікую памылку. Довады пракурора перакрэсьліваюць усе рэчавыя доказы, якія сам пракурор прасіў далучыць да справы. І вось усякі раз, калі фактычныя даныя падрахоўваюць, тады зьяўляецца канфідэнцыяльнае паведамленьне, на дапамогу прыходзяць 3 буйных асьведаміцелі—Гурын, Бабіч і Вышынскі, на паказаньнях якіх грунтуецца ўвесь акт абвінавачаньня. Апрача таго, кожны асобны гурток мае сваіх Гурыных і Бабічаў, трохі меншага калібру. Усе дэталі гэтае справы і судовага сьледзтва даказваюць, што паліцыя мела загадзя пэўную ўстаноўку і таму глядзела на ўсё, што датычыць Грамады, з пэўнага пункту гледжаньня. Сьведкі таму нярэдка разыходзіліся з праўдай. Сьведкі падпалі пад тэй атмасфэры, якая тут была створана і якая штурхнула справу Грамады на няправільныя рэйкі.

Тут быў адзін сьведка, які заявіў, што ў 1922 годзе ў яго воласьці ня было пададзена за кампартыю ніводнага голасу, а цяпер за сьпіс № 13 было пададзена звыш 100 галасоў. Сьведка гэты тут заявіў, што апошняе зьяўляецца справаю агітацыі Грамады. Аднак у Варшаве Грамада не працуе, і там у 1922 годзе было пададзена за камуністычны сьпіс усяго 24 тысячы галасоў, а ў 1928 г.—68 тысяч галасоў.

Дурач пераходзіць да пытаньня аб складах зброі.

— Зусім відочна, што складаў зброі ня было. Былі чуткі аб зброі, але чуткі ня могуць быць асновай для ўхвалы прысуду. Ці-ж можна назваць складам зброі, што было знойдзена ў розных асоб, у розных мясцовасьцях і пры розных абставінах? З гэтае зброі, якая была прадстаўлена тут на судзе, як заявіў калега Сьмяроўскі, ужо раз «стралялі». Гісторыя са зброяй напамінае, як у правінцыяльных опэрах паказваюць вайсковыя часьці: пераапранаюць некалькі хлопцаў у вайсковую вопратку, і яны, ходзячы навакол сцэны туды і сюды, малююць бясконцую шарэнгу войска.

У шчыльнай сувязі са зброяй знаходзіцца таксама пытаньне аб узброеным паўстаньні вясною 1927 году. Ходзяць чуткі аб паўстаньні, аб ім гавораць сяляне, але там, дзе павінен быць ухвалены прысуд—адных толькі чутак мала. Нам неабходны рэальныя доказы.

Вясною 1927 г. ня толькі «Грамада», але і кампартыя ня думала аб паўстаньні, тым больш, што не магло быць гутаркі аб частковым паўстаньні ў Заходняй Беларусі, бо кампартыя імкнецца да зьмены сацыяльнага ладу ня толькі на беларускіх землях, але і ва ўсёй Польшчы.

Пракуратура высоўвае проці Грамады абвінавачаньне ў шпіянажы і дапамозе дэзэртырству. Калі ва 100 тысяч людзей было 20 шпіёнаў, дык гэта яшчэ нічога не даказвае. У ліку гэтых 100 тысяч людзей было таксама 20 правакатараў—ці можна сказаць, што Грамада культывавала правакацыю?

Неабходна было дыскрэдытаваць кіраўнікоў Грамады, трэба было даказаць, што яны былі падкуплены. Такім чынам, выплывае данцыгская канфэрэнцыя.

Дурач пераходзіць да абароны асобных абвінавачваемых: Тарашкевіча, Тумцэвіча, Акінчыца і адзінае жанчыны на працэсе Кляўды Хоцька.

— Пракурор абвінавачваў Хоцька ў тым, што яна зьяўляецца ворагам асьветы. Такімі-ж ворагамі асьветы мы былі ў Польшчы ў 1905 годзе, калі мы байкатавалі расейскую школу. Калі Хоцька заклікала да байкоту, дык гэта ня значыць, што яна зьяўляецца ворагам асьветы наогул; гэта значыць, што яна змагаецца за ўласную беларускую школу.

Дурач падае статыстыку беларускіх школ, заяўляючы, што гэтыя **статыстычныя даныя зьяўляюцца трагічнымі. НА 10 ТЫСЯЧ БЕЛАРУСКІХ ДЗЯЦЕЙ ШКОЛЬНАГА ЎЗРОСТУ МАЕЦЦА ЎСЯГО АДНА БЕЛАРУСКАЯ ШКОЛА.**

Гэтая трагічная статыстыка зусім не даказвае, што беларускае жыхарства не хацела школ; наадварот: зьбіраліся подпісы, падаваліся дэклярацыі, патрабаваўшыя адчыненьня школ, але беларускіх школ не дазвалялі. Але гэтая кампанія за беларускую школу разглядалася мясцоваю ўладаю, як процідзяржаўная дзейнасьць і яе паралізавалі.

Дурач пераходзіць да абвінавачаньня ў аказаньні дапамогі палітычным вязьням.

Палітычныя вязьні, як відаць з бюджэту міністэрства юстыцыі, атрымліваюць такую колькасьць харчоў, што для нармальнага падтрыманьня арганізму не хапае аднае трэці неабходных калёрый. Дапамога Грамады палітычным вязьням у даны момант зусім неабходная. На нас, членах польскае Грамады, ляжаць сумныя абавязкі падтрымліваць існаваньне палітвязьняў, калі гэткія існуюць.

У канцы сваёй прамовы Дурач заяўляе:

«Пану пракурору не падабалася, што раней беларускі селянін, калі спатыкаў пана, казаў: «Добры вечар, паночку», а цяпер гаворыць — «Ах ты польская морда»,—і пракурор гаворыць—гэта недалікатна. Ці-ж можна такое пакорлівасьці вымагаць ад цэлага народу? Ці-ж яна можа характарызаваць цэлую нацыю, ці-ж гэта не раўнамоцна патрабаваньню нявольніцкага пачуцьця? **КАЛІ ГРАМАДА НЯ БЫЛА ПАКОРЛІВАЙ АРГАНІЗАЦЫЯЙ, КАЛІ ЯНА БЫЛА ЗАДОРНАЙ АРГАНІЗАЦЫЯЙ, ДЫК ГЭТА ТОЛЬКІ ДАКАЗВАЕ ЖЫЦЬЦЁВАСЬЦЬ БЕЛАРУСКАЕ ГРАМАДЗКАСЬЦІ.** Аб гэтым зробіць вывады гісторыя. Вы, паны судзьдзі, павінны судзіць толькі за ўчынкі, але не за настроі. Учынкаў гэтых ня было, і я таму прашу апраўдаць усіх падсудных, якіх я бараню.

---

*) Абаронца мае тут на ўвазе тых сучасных польскіх „патрыётаў“, якія калісьці верна служылі царскаму рэжыму і дапамагалі яму нават душыць польскі рэвалюцыйны рух. Між іншым, можна нават меркаваць, што абаронца мае на ўвазе асобу сучаснага міністра юстыцыі ўраду Пілсудзкага, які ў свой час ускладаў вянок ад „верноподданного дворянства Северо-Западного края“ на помнік Кацярыны ў Вільні.

Паўднёўцы падыйшлі да Пекіну.

Арышт карэспандэнта ТАСС у Шанхаі.

ШАНХАЙ, 17-5. Учора на борце параходу «Сакакімару», які прыплыў з Лайрэну, арыштован карэспандэнт ТАСС у Кітаі т. Ровэр.

Войска Ее-Сі-шана разьбіла мукдэнцаў у раёне Калгану.

ШАНХАЙ, 17-V. Водлуг паведамленьня афіцыйнага нанкінскага агенцтва Го-Мінь, шанхайскае войска заняло Чучжоў (станцыя Пекін-Ханькоўскае чыгункі ў 45 кілёмэтрах на паўднёвы захад ад Пекіну). Перадавыя часьці шансійскага войска ўвайшлі ў Чжансінцян (прыгарад Пекіну), устанаўляюць артылерыю і рыхтуюцца да бамбардыроўкі ўмацаваньняў гораду і чыгункі, каб адрэзаць мукдэнскаму войску шлях да адступленьня. Водлуг паведамленьня друку, шансійскае войска нанесла паражэньне мукдэнцам у раёне Сюангуа (на чыгунцы Пекін-Калган, 120 кілёмэтраў на паўночны захад ад Пекіну).

Японія пасылае ў Цзянцьзін самалёты.

ТОКІЁ. 17-V. Агенцтва Сімбун Рэнго паведамляе; „З прычыны сур'ёзнасьці становішча ў Кітаі, японскі ўрад пастанавіў перавесьці ў Цзянцьзін адзін паветраны эскадрон, а таксама пяхотны полк і артылерыйскі батальён з сіл японскае дывізіі ў Кітаі, каб аказаць дапамогу японскім рэзыдэнтам.

ЗАБІТЫ СЫН ЧЖАН ЦЗО-ЛІНА ГЕН. ЧЖАН-СЮЭ-ЛЯН.

ШАНХАЙ-17-5. Шанхайскія газэты паведамляюць, што нібы сын Чжан-Цзо-Ліна, Чжан-Сюэ-Лян, які нядаўна прыехаў у Пекін для ўдзелу ў вайсковай нарадзе, знойдзен забітым блізка брамы дыплёматычнага кварталу ў Пекіне. Згодна слоў газэты, на целе Чжан-Сюэ-Ляна тры агнястрэльныя раны.

Масавыя арышты эсдэкаў у Літве.

«Дзеньнік Віл.» (№ 110) паведамляе, што між 10-13 мая літоўская паліцыя арыштавала звыш 150 асоб, якія належаць да партыі сацыял-дэмакратаў. Арышты ідуць далей. Арыштаваныя абвінавачваюцца ў падтрымліваньні кантакту з Плечкайцісам.

АРЫШТ 21 АСОБЫ.

У г. Крэтынгэне ў Літве арыштаваны 21 асоба; іх абвінавачваюць у антыўрадавай дзейнасьці.

Удзел Італіі ў кіраваньні Танжэрам.

РЫМ, 17-5. Парыскі карэспандэнт «Джорналь д'Італія» паведамляе, што на перамовах у Парыжы дасягнута згода па Танжэрскім пытаньні. Італія згадзілася падпісаць Танжэрскі статут з 1923 г. Францыя, Англія і Гішпанія згадзіліся на ўдзел Італіі ў кіраваньні Танжэрам на роўных з імі правох.

Весткі адусюль.

ВЕНА, 12-5. Як паведамляюць з Тыраны, албанскі ўрад падаўся ў адстаўку. Адстаўка ўраду нібы выклікана буйнымі рознагалосьсямі, узьнікшымі ўнутры ўраду, у зьвязку з абмеркаваньнем бюджэту ў парляманце.

ВЕНА, 14-5. Водлуг апошніх вестак, у Албаніі складзен ужо новы габінэт. З ранейшых міністраў у габінэце застаўся толькі міністр замежных спраў.

ГНОЙНАЯ СКУЛА НА ЦЕЛЕ НАШАГА АПАРАТУ.

Выкрыты нячуваныя бясчынствы смаленскіх апаратчыкаў.

УСЕ ВІНАВАТЫЯ ЗВОЛЬНЕНЫ З ПАРТЫІ І АДДАНЫ ПАД СУД.

Рэзалюцыя прэзыдыуму ЦКК.

Прэзыдыум ЦКК УсеКП(б) сьцьвярджае:

На смаленскай шпулькавай фабрыцы пры наліччы 50 проц. камуністаў і камсамольцаў у працягу некалькіх гадоў заставаліся зусім без пакараньня злачынныя ўчынкі некаторых майстраў (камуністаў і беспартыйных) і старшыні губэрскага аддзелу прафсаюзу дрэваапрацоўшчыкаў—члена прэзыдыума савету прафсаюзаў, ранейшага сэкратара партыйнае ячэйкі фабрыкі, якія бралі хабары ад рабочых і работніц і ўчынялі шмат іншых крымінальных злачынстваў. Заявы рабочых аб злачынствах на фабрыцы ігнараваліся заводзкімі як партыйнымі, так і прафэсыянальнымі арганізацыямі, а таксама і раёнными і губэрскімі кіруючымі цэнтрамі.

У шэрагу праверанных валасьцей, асабліва ў Смаленскім павеце, выкрыта поўная дэзарганізацыя сельскага і валаснога партыйнага і савецкага апарату, яго сувязь з кулакамі, супольныя п'янкі партыйнае верхавіны з кулакамі і ранейшымі абшарнікамі, блёк валасных камітэтаў партыі з кулакамі на перавыбарах каапэрацыі; скажэньне клясавае лініі на вёсцы (выдача сродкаў з серадняцкага фонду заможным, падатковае пераабкладаньне беднаты, продаж маемасьці за нядоімкі пераважна ў беднаты, засільле ранейшых абшарнікаў у некаторых каапэрацыйных аб'яднаньнях).

Сыстэматычнае п'янства, растраты, гвалты, акулачваньне і сувязь з бандытамі асобных кіруючых працаўнікоў як валаснога, так і павятовага партыйнага і савецкага апарату.

Кіруючыя органы губэрні нічога не рабілі ў працягу шэрагу гадоў, каб выявіць і выкрыць злачынствы, адарваліся ад рабочых мас, стварылі зажым у арганізацыі, у выніку чаго памянёныя злачынствы заставаліся нявыкрытымі, губэрскія органы не сыгналізавалі партыі аб цяжкім становішчы губэрні, ашуквалі цэнтральныя органы, абмалёўваючы становішча ў губэрніі добрым і, вырашаючы па-«самейнаму» справы аб злачынствах адказных працаўнікоў, баранілі вінаватых.

Апрача таго, шмат кіруючых працаўнікоў губэрні дайшлі да духоўнага развалу, дыскрэдытуючы сваімі паводзінамі партыю і савецкую ўладу.

За крымінальныя злачынствы аддаць пад суд, выключыўшы з партыі: ранейшага загадчыка Дзяржгандлем Пакаля, ранейшых працаўнікоў смаленскага губмэдгасу і ўправы камун. гаспадаркі Філімонава і Гартмана, старшыню губаддзелу саюзу дрэваапрацоўшчыкаў, члена прэзыдыуму губпрафсавету Дзямідава, загадчыка вытворчасьцю шпулькавае фабрыкі Кавалькова, майстраў фабрык. Цімафеева і Шупорыса, ранейшага загадчыка аргаддзелам Дарагабускага павятовага камітэту ЎсеКП(б) Сітпліна, сэкратара Самуеўскага валаснога камітэту таго-ж павету Карнізава і ранейшага дырэктара „Смолпромторга“ Артамонава.

У адносінах справы на фабрыцы „Катушка“ у цэлым зацьвердзіць пастанову смаленскага губкому і ЦКК аб аддачы пад суд і выключэньні з партыі вінаватых.

Прапанаваць пракуратуры паскорыць сьледзтва па справе Пархімоўскае і Любавіцкае валасьцей Смаленскае губ. Сэкратара губэрскага камітэту ЎсеКП(б) Паўлючэнка, члена бюро губкому, заг. АПА Панфілава, старшыню губэрскага савету прафсаюзаў Аляксеенкава, намесьніка старшыні «ГИКО» Мельнікава, сэкратара Задняпроўскага райкому ЎсеКП(б) Болдзіна, а таксама заг. ГубАНА Філіпава, упаўнаважанага губ. КК па Задняпроўскім раёне Сыр'янава і дырэктара Смаленскага камунальнага трэсту Гір'ята за адрыў ад рабочых мас, замазваньне хваравітых зьявішчаў у арганізацыі, дапушчэньне дэзарганізацыі часткі савецкага і партыйнага апарату, зажым у арганізацыі, у выніку якога заставаліся доўгі час нявыкрытымі злачынствы членаў партыі, як на „Катушке“, так і ў іншых мясцох, і за ўдзел у п'янках адказных працаўнікоў—з працы звольніць, абвясьціць суровы выгавар з папярэджаньнем і вярнуць на вытворчасьць і на працу па спэцыяльнасьці, з забаронаю займаць адказныя пасады.

Старшыню губКК Эдзікіна за ня досыць энэргічныя захады па барацьбе са злачынствамі і хваравітымі зьявішчамі арганізацый зьняць з працы і абвясьціць суровы выгавар.

У адносінах Мільчакова, Юшкевіча і Панасенкава за іх адсутнасьцю справу вылучыць.

Даручыць Смаленскаму губкому, губвыканкому, ЦКК і ДПУ ў сьпешным парадку скончыць высяленьне ранейшых абшарнікаў з губэрні.

Дзеля аздараўленьня партыйнага кіраўніцтва ў губэрні і вылучэньня здаровых кадраў на кіруючую працу: а) прапанаваць Смаленскаму губкому, губКК і фракцыі губпрафсавету неадкладна перавыбраць бюро губкому, прэзыдыум губКК і фракцыю прэзыдыуму губпрафсавету і правесьці перавыбары ўсяе сыстэмы губэрскае партыйнае арганізацыі з пункту гледжаньня выкананьня пастаноў красавікоўскага аб'яднанага пленуму ЦК і ЦКК і пастановы ЦК і ЦКК па гэтай справе з тым, каб губэрская партыйная канфэрэнцыя была склікана не пазьней канца чэрвеня; б) даручыць цэламу складу бюро губкому і губКК правесьці праверку і ачыстку савецкага апарату губэрні і паветаў; в) правесьці датэрміновыя перавыбары саветаў Смаленскага павету са склікам павятовага зьезду саветаў.

Прэзыдыум Цэнтральнае Кантрольнае Камісіі зьвяртае ўвагу ўсіх партыйных органаў на тое, што Смаленская справа ізноў выкрыла тую вялікую небясьпеку, якую выклікае адсутнасьць самакрытыкі, парушэньне асноў унутрыпартыйнае дэмакратыі, адрыў кіруючае верхавіны ад мас. Ганебныя зьявішчы дэзарганізацыі маглі зарадзіцца ў смаленскай арганізацыі толькі на грунце зажыму арганізацыі, адрыву верхавіны арганізацыі ад яе нізоў.

Грунтуючыся на тым, што асноўнымі мэтадамі барацьбы проці такое дэзарганізацыі зьяўляецца разьвіцьцё ўнутрыпартыйнае дэмакратыі, рост сапраўднага масавага кантролю зьнізу, звальненьня з пасад самімі партыйнымі масамі элемэнтаў дэзарганізацыі, Прэзыдыум Цэнтральнае Кантрольнае Камісіі ізноў зварачвае ўвагу ўсіх органаў КК на неабходнасьць, згодна пастановы 15 партыйнага зьезду і пленуму ЦК, паставіць у цэнтры сваёй працы сыстэматычную праверку ажыцьцяўленьня на справе партыйных зазначэньняў і дырэктываў, праверку ажыцьцяўленьня пралетарскае дэмакратыі.

Прэзыдыум ЦКК зварочвае ўвагу ўсіх партыйных арганізацый на цяжкія вынікі п'янкі і палавое распусты, якія прывялі ў шэрагу выпадкаў некаторых партыйцаў да поўнага разлажэньня, што ўяўляе вялікую пагрозу справе падрыхтоўкі здаровае бальшавіцкае моладзі.

Між іншым, Прэзыдыум Цэнтральнае Кантрольнае Камісіі катэгарычна забараняе практыкаваць перакідваньне з аднае пасады на другую членаў партыі, якія не апраўдалі сваімі паводзінамі яе давер'я, бо такое перакідваньне пераважна дапамагае далейшаму разлажэньню. Такім членам партыі, у тым выпадку, калі ёсьць надзея на іх выпраўленьне, павінна быць дадзена магчымасьць на нізавой працы ізноў заслужыць давер'е партыі і рабочае клясы.

Прэзыдыум Цэнтральнае Кантрольнае Камісіі зварачвае таксама ўвагу ўсяе партыі на неабходнасьць дамагчыся, каб ніводзін факт хваравітых зьявішчаў у партыйным і савецкім апараце, выкрыты ў скаргах рабочых і сялян, а таксама ў матар'ялах бюро скаргаў, ДПУ, пракурорам, у лістох рабселькораў і інш., не заставаўся без праверкі і рашучага выпраўленьня.

Прэзыдыум Цэнтральнае Кантрольнае Камісіі прапануе ўсім органам КК-РСІ, ДПУ і пракуратуры рэгулярна інфармаваць ЦК і ЦКК аб усіх выкрытых хваравітых зьявішчах і ўжытых для зьнішчэньня іх захадаў.

ЗА ДЗЕНЬ.

Рэкляма і факты.

У Жэневе сабралася дарадчая эканамічная рада пры Лізе Нацый, каб падрахаваць вынікі таму, што зроблена ў ажыцьцяўленьне мінулых пастаноў. Але справа гэта нялёгкая, паколькі ўсе пастановы канфэрэнцыі належаць да такіх, якія прымаюцца да ведама, але зусім не да выкананьня.

Прадстаўнік ангельскіх прафсаюзаў, зарэкамандаваны генэральны дарадчык Артур П'ю, вельмі быў засмучоны і нават папракаў ангельскі ўрад, што ён ня слухаецца мудрых саветаў леташняе канфэрэнцыі. Затое другі прадстаўнік Англіі, ранейшы міністр Бальфур, знайшоў магчымым пацешыць раду паведамленьнем, што справы ў Англіі ідуць добра, што даволі значны нажым на рабочых дае вынікі і бяз лекаў па рацэпту эканамічнае канфэрэнцыі. Асабліва Бальфур хваліцца, што «экстрэмісцкія» (крайнія) элемэнты з іх зруйнавальнаю палітыкай, разьлічанай на ўтварэньне канфліктаў і непарадку, страцілі ў Вялікабрытаніі грунт і ў сучасны момант лічацца ворагамі грамады.

У тыя самыя дні і гадзіны, калі Бальфур у Жэневе старанна расьпісваў посьпехі «прамысловага міру», у Англіі адбываюцца іншыя сходы, якія паказваюць разьмеркаваньне сіл у некалькі іншым выглядзе.

„Экстрэмісты“ лічацца ворагамі грамады»,—завярае Бальфур, мудра, між іншым, абыходзячы моўчкі, кім лічацца і якое «грамады».

А сапраўдная рабочая канфэрэнцыя прафсаюзу рабочых фарбярняў тэкстыльнае прамысловасьці ў Блекпулі ўхваляе рэзалюцыю, якая «ганьбіць генэральную раду прафсаюзаў за тое, што яна вядзе з гаспадарамі перамовы, ня маючы на тое паўнамоцтваў ад усёй масы членаў прафсаюзаў».

У Брэдфордзе ў тыя-ж дні дэлегацкая канфэрэнцыя агульнаангельскага саюзу тэкстыльшчыкаў нападае на Бэна Тэрнэра за ціхамірлівасьць. Бэну Тэрнэру прыходзіцца апраўдвацца, лаючы як мага тых, хто „робіць паклёп на палітыку міру ў прамысловасьці“. Пярун і маланка згодніка па адрасу камуністаў і левае прафсаюзнае меншасьці (іх ён і называе брахунамі) ясна паказваюць, на чыім баку сымпатыі большасьці рабочых.

Такім чынам, факты ангельскага рабочага жыцьця адхіляюць жэнеўскую рэкляму ранейшага міністра Бальфура.

Шляхі румынскага сялянства.

Зьезд у Альба-Юліі, у Румыніі, быў арганізаваны гэтак званай нацыянальна-сялянскай партыяй. Кіруючая верхавіна гэтае палітычнае групоўкі ня мае ў сапраўднасьці нічога агульнага з інтарэсамі шырокіх сялянскіх мас. Лідэры партыі накшталт Маніу выказваюць імкненьне да ўлады з боку буржуазна-абшарніцкіх груп, якія змагаюцца проці міністэрства Братыяну, як ураду банкаўскага і буйна-прамысловага капіталу.

Для посьпеху барацьбы партыя Маніу імкнецца цягнуць за сабою сялянства. З гэтаю мэтаю склікаўся зьезд, які павінен быў паслужыць выходнай базай для атакі проці ўраду. Апошнія паведамленьні гавораць, аднак, аб поўным развале ўсёй затэі нацыянал-сялянскіх правадыроў.

Сялянскія масы аказаліся ўпаўне гатовымі да простых рэвалюцыйных дзеяньняў. Замест папяровых рэзалюцый масы патрабавалі паходу на Бухарэст. Апазіцыйная буржуазія, адважная на словах, забіла адбой і тэрмінова разьвезла сялян у паяздох па хатах.

Гэты вопыт вагоннае рэвалюцыі павінен адкрыць вочы сялянскаму насельніцтву. Яно даведалася цяпер аб сапраўднай цане палітычнага кіраўніцтва з боку дробнабуржуазных правадыроў. Сялянскія масы зробяць з гэтага неабходны вывад. Сялянства пойдзе за рабочай клясай і кампартыяй Румыніі, якія адны толькі забясьпечаць перамогу працоўных у краіне буржуазна-абшарніцкага рэжыму.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ

РОСПУСК САЮЗУ БЕЛАГВАРДЗЕЙСКАЕ МОЛАДЗІ.

ВАРШАВА, 18-5. Польскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: «У зьвязку з замахам на гандлёвага прадстаўніка СССР у Варшаве Лізарава аддадзен загад спыніць дзейнасьць саюзу расейскае моладзі ў Польшчы, сябрамі якога былі Кавэрда і Вайцахоўскі. Сховы саюзу апячатаны».

ЗАБАСТОЎКА НА ФАБРЫЦЫ САМАЛЁТАЎ.

Работнікі фабрыкі самалётаў у Белай Падляскай абвясьцілі забастоўку з прычыны звальненьня з работы некаторых рабочых. Фабрыка самалётаў зьяўляецца ўрадавай.

ЗА ПРЫНАЛЕЖНАСЬЦЬ ДА КАМПАРТЫІ.

Варшаўскі акруговы суд прыгаварыў Казімера Міхаляка абвінавачанага па 102 арт. 1 К. К. за прыналежнасьць да кампартыі на 1 год астрогу.

СПЛАЎ ЛЕСУ З ЗАХ. БЕЛАРУСІ.

Клайпэдзкія гандляры зьвярнуліся да літоўскага ўраду з прапазіцыяй пачаць з польскім урадам перагаворы па справе сплаву лесу ўздоўж Дзісны і Вільлі. Аднačасова пастаноўлена зьвярнуцца да польскіх гандляроў, каб яны выступілі з аналёгічнымі жаданьнямі ў Варшаве.

ЗАБАСТОЎКА МУЛЯРОЎ.

У Нова-Вілейску выбухнула забастоўка муляроў, якія працуюць пры пабудове вайсковых дамоў. Агулам бастуе 85 асоб. Бастуючыя жадаюць падвышкі платы.

У САЮЗЕ ССР.

У СЭВАСТОПАЛЬ ПРЫПЛЫЛА ТУРЭЦКАЯ ЭСКАДРА.

СЭВАСТОПАЛЬ, 17-У. Сёньня ў Сэвастопаль прыбыла турэцкая эскадра ў складзе 3-х вымпэлаў. На рэйдзе турэцкую эскадру сустракалі флагманскі карабель «Чэрвона Украіна» і іншыя судны чорнаморскага флёту, упрыгожаныя каляровымі сьцягамі. На спатканьне турэцкай эскадры ў мора вышлі тры катэры, якія правялі судны да месца стаянкі на паўночным рэйдзе. На борце «Чэрвонай Украіны» адбыўся прыём, на якім прысутнічалі—камандуючы эскадрай і камандзір турэцкіх караблёў, а таксама начсклад флёгу. На іншых савецкіх суднах аднačасна адбывалася таварыскае спатканьне турэцкіх і савецкіх маракоў і камскладу.

Перамяшчэньні ў вайсковым ведамстве.

МАСКВА, 18-У. Памоцнік Галоўнакамандуючага войскам Украінскага Ваеннага Вокругу т. Кашырын назначаецца памоцнікам камандуючага войскам Беларускага Ваеннага Вокругу; т. Блюхер, які знаходзіцца пры Рэвалюцыйным Вайсковым Савеце для спэцыяльна-важных даручэньняў, назначаецца памоцнікам камандуючага войскам Украінскага Ваеннага Вокругу.

Спатканьне т. Рыкава з Аманулай-Ханам.

СЭВАСТОПАЛЬ, 18-5. 17-га мая на паўднёвым узьбярэжжы Крыму адбылося спатканьне падышаха Аманулы-Хана з А. І. Рыкавым, у часе якога была доўгая гутарка.

Дадатковыя сродкі на кватэрнае будаўніцтва.

МАСКВА, 18-5. Саюзны СНК разьмеркаваў 8 міліёнаў запасу Цэнтральнага Камунальнага Банку на дадатковае крэдытаваньне кватэрнага будаўніцтва такім парадкам: РСФСР — 3.150 тысяч руб., УССР—1,2 міліёны руб., БССР—150 тысяч руб., ЗСФСР—300 тысяч руб., прамысловасьці ВСНГ Саюзу—паўтара міліёны рублёў і г. д.

Прыватнік канае.

ЛЕНІНГРАД, 17-У. За мінуўшае паўгодзьдзе ў Ленінградзе і Ленінградзкай вобласьці адбылося вострае звужэньне прыватнага гандлю. У Ленінградзе сетка прыватных гандлёвых прадпрыёмстваў скарацілася на 800 адзінак, у вобласьці—на 1800 адзінак. Не зважаючы на гэта, каапэрацыйная сетка пашыраецца слаба. У выніку стварающца цяжкасьці ў дастаўцы жыхарству тавараў.

Чэская прэса аб жыцьці ў Савецкай Беларусі.

У чэскай праскай часопісі „Rozsevacka" № 6 за бягучы год ва ўсю першую старонку зьмешчаны партрэт сялянкі з фільмы «Кастусь Каліноўскі". У другой чэскай часопісі «Reflektor» таксама на ўсю першую старонку зьмешчан партрэт Кастуся Каліноўскага з надпісам „Кастусь Каліноўскі, беларускі фільм з рэвалюцыйнай гісторыі Беларусі".

У нумары 10 чэскае ілюстраванае часопісі «Damor a svet» за бягучы год зьмешчаны адбітак з карціны фільму «Кастусь Каліноўскі": «Аддзел Каліноўскага перад выступленьнем».

* * *

— Чэская праская газэта «Prager Presse" час-ад-часу дае на сваіх старонках нататкі аб розных баках разьвіцьця беларускае культуры. Так, у нумары ад 13 сьнежня 1927 г. зьмешчана заметка аб беларускай музыцы; у нумары ад 23 сьнежня таго-ж году—заметка аб беларускіх падручніках; у нумары за 17 сьнежня—артыкул аб беларускай літаратуры; у нумары за 23 лютага 28 г.—рэцэнзія аб „Летапісу беларускага друку", якая выдаецца Дзяржаўнай Бібліятэкай; у нумары 26 за люты 28 г.—рэцэнзія на «Працы Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту».

* * *

Чэская газэта «Rudo Pravo» ў нумары за 8 лютага зьмясьціла вялікі артыкул пад назваю «Крывавая кніга»—гісторыя польскага буржуазна-фашысцкага рэжыму, прысьвечаны разгляду кніжкі «Інтэрпэляцыі беларускіх паслоў у польскі сойм».

Латвійскі саюз настаўнікаў.

12-га і 13-га красавіка ў Рызе адбылася 15-я дэлегацкая канфэрэнцыя латвійскага саюзу настаўнікаў.

У латвійскі саюз настаўнікаў уваходзіць 35 ровных настаўніцкіх аб‘яднаньняў, якія ўсе разам маюць і яднаюць у латвійскім саюзе настаўнікаў 3.000 чал. Гэта вельмі значная лічба сяброў дае магчымасьць саюзу весьці даволі значную працу і набываць каштоўную маемасьць, як дом для настаўнікаў у Рызе, дзе могуць спыняцца прыежджыя настаўнікі і дзе ёсьць школьны музэй і бібліятэка, або як дом для настаўнікаў на ўзмор‘і ў Марыенгофе, дзе настаўнікі могуць мець за танную плату добры летні адпачынак; пры саюзе арганізаваны школьны каапэратыў і пазыкова-ашчадная каса.

Беларускія настаўнікі, якія ўваходзяць у т-ва беларускіх настаўнікаў, аўтаматычна робяцца ўжо сябрамі гэтага ўселатвійскага аб‘яднаньня настаўнікаў, бо бел. т-ва зьяўляецца ў латвійскім саюзе настаўнікаў роўнапраўным сябром. Ва ўсіх выпадках, калі беларускаму настаўніку трэба пакарыстацца дапамогаю латвійскага саюзу настаўнікаў, даволі толькі паказаць сяброўскую картку т-ва бел. настаўнікаў.

Бюджэт латвійскага саюзу настаўнікаў за 1928 год выглядае вельмі паважна.

Мабілізацыя шырокай грамадзкасьці вакол справы абароны.

(З прамовы т. М. Галадзеда на 1 Усебеларускім зьезьдзе ТДА-Авіяхіму).

Пасьля таго, што я казаў аб міжнародным становішчы і рэвалюцыйным руху, кожны з прысутнічаючых можа зразумець асноўныя задачы, якія стаяць перад пралетарыятам і працоўнымі масамі СССР, г. зн. зразумець тое, над чым мы павінны працаваць з сёньнешняга дню, асабліва такая арганізацыя як ТДА-Авіяхіму.

Ваенізацыя ў капіталістычных краінах.

Канкрэтна я гэтыя задачы фармулюю наступным чынам: пры разгортваньні працы ТДА-Авіяхіму мы павінны памятаць асноўнае, што ў капіталістычных краінах падрыхтоўка да вайны вядзецца ня толькі праз узмацненьне рэгулярных армій капіталізму, на якія трацяцца вялізарныя сродкі, але і праз стварэньне спэцыяльных грамадзкіх арганізацый (таксама «грамадзкіх»), якія ў некаторых дзяржавах, напрыклад, у Польшчы пабудаваны бадай мацней за наша ТДА-Авіяхіму. Я не кажу ўжо аб тым, што ў бюджэтах буржуазных дзяржаў выдаткі на армію складаюць вялікі процант. напрыклад у Польшчы больш 55 проц. бюджэту, у той час, як у бюджэце СССР, як вам вядома, усе выдаткі на абарону складаюць толькі каля 12 проц.

Асабліва характэрна адзначыць, што арганізацыі добраахвотных ваенізаваных таварыстваў у капіталістычных краінах нагэтулькі зараз павялічыліся, што пры абвяшчэньні вайны гэтыя краіны, пры дапамозе такіх „грамадзкіх" арганізацый, могуць павялічыць колькаснасьць сваіх армій у 2-3 разы. Гэта гаворыць аб тым, што гэтыя арганізацыі ахапляюць вялізарную колькасьць насельніцтва, зразумела, таго насельніцтва з дробнай буржуазеі і прадстаўнікоў капіталізму, якое ўстане на абарону капіталістычнага ладу. Пастаноўка працы гэтых арганізацый такая, што яны маюць нават уласных інструктароў, камандзіраў, узброеньне і г. д. Буржуазея так фармуе свае арганізацыі, каб яны маглі ў патрэбны момант зараз-жа выканаць яе волю і заданьні.

З гэтага відаць, што ў капіталістычных краінах так званыя добраахвотныя таварыствы арганізаваны накшталт вайсковых часьцей, дзе рэгулярна навучаюць вайсковай справе. Яны арганізаваны, прыкладна, калі можна зрабіць такое параўнаньне, па тыпу нашых тэрытарыяльных часьцей, толькі з тэю розьніцай, што ў нас тэрытарыяльныя часьці зьяўляюцца складанымі часткамі Чырвонай арміі і ўваходзяць у агульны лік нашай арміі, а ў заходніх краінах гэтыя «таварыствы» лічацца «грамадзкімі» арганізацыямі. Але мы, зразумела, можам іх ацэньваць як частку тэй арміі, якая ў вялікіх разьмерах арганізавана ў заходня-эўрапэйскіх дзяржавах.

Ваенная вучоба ў нашых таварыствах разгорнута слаба.

Трэба адзначыць, што наогул таварыства ТДА-Авіяхіму ў сэнсе пастаноўкі навучаньня і інструктаваньня мас вайсковай справе стаіць на досыць нізкім узроўні, прычым справа вучобы ў нашым таварыстве яшчэ разгорнута слаба.

Між тым, калі мы кажам аб задачах ТДА-Авіяхіму, трэба памятаць, што перад намі стаяць вельмі сур‘ёзныя задачы. Мы стаім перад праблемаю будучай вайны, прычым у гэтай вайне мы будзем мець справу ня толькі з рэгулярнай арміяй, а з разгорнутым фронтам, куды фашызм уцягвае досыць вялікія пласты добра навучаных, добра забясьпечаных усім неабходным прадстаўнікоў буржуазеі, і наш ТДА-Авіяхіму да гэтых грамадзкіх ваенізаваных арганізацый заходня-эўрапэйскіх дзяржаў павінен стаць у такіх-жа суадносінах, у якіх знаходзіцца наша Чырвоная армія, да армій буржуазных дзяржаў. Бо наша Чырвоная армія ў сваіх ведах, дысцыплінаванасьці, энтузіязьме стаіць вышэй за ўсе капіталістычныя арміі, ня гледзячы на яе меншую колькаснасьць. Гэткім павінна быць ТДА-Авіяхіму. Гэта наша простая задача, якой мы пакуль што не дасягнулі.

ТДА-Авіяхіму павінна адыграць выдатную ролю, але я ўжо казаў у сваёй прамове пры адчыненьні зьезду, што мы далёка яшчэ не прасякнулі ў гушчу народных мас. Гэта трэба будзе паставіць на від і Цэнтральнаму Савету і працаўнікам ТДА-Авіяхіму, бо нашай першачарговай задачай павінна быць—уцягнуць у свае шэрагі магутныя пласты пралетарскіх і сялянскіх мас. Рост колькасьці нашых членаў на 48 тыс.—гэта яшчэ ня поўнае дасягненьне: мы павінны былі за год павялічыць нашы шэрагі ў 4 разы, а мы павялічылі толькі на 50 проц.

Прафсаюзы прымаюць слабы ўдзел.

У зьвязку з гэтым я павінен падкрэсьліць слабую актыўнасьць прафсаюзаў у справе ўзмацненьня арганізацыі ТДА-Авіяхіму. Прафсаюзнага ўплыву, як масавай рабочай арганізацыі ў справе разьвіцьця працы ТДА-Авіяхіму, дагэтуль не адчуваецца. Гэта мы павінны запісаць у мінус нашым кіруючым прафэсыянальным арганізацыям. Прафэсыянальныя арганізацыі ў далейшым павінны стаць разгорнутым фронтам на ўзмацненьне таварыства ТДА-Авіяхіму, на ўцягненьне мільёных мас у яго працу. Прафсаюзы таксама могуць і павінны граць асноўную ролю ў актывізацыі членаў т-ва ТДА-Авіяхіму. Праз наш зьезд мы павінны абавязкова дамагчыся большай увагі да працы ТДА-Авіяхіму з боку прафсаюзаў, і гэты зьезд павінен стаць пераломным момантам у справе ўдзелу прафсаюзаў у нашай працы. Кожны прафсаюз, кожны мясцком, кожны фабзавком павінны паставіць сабе абавязковую задачу—у першую чаргу актыўна ўдзельнічаць у працы нізавых ячэек ТДА-Авіяхіму. Максымальная ўвага з боку прафэсыянальных арганізацый павінна быць зьвернута ўзмацненьню нізавой ячэйкі ТДА-Авіяхіму.

Далей трэба адзначыць, як недахоп, тое, што да гэтага часу ня бачым яшчэ належнай ініцыятывы і актыўнасьці ў працы нашага т-ва спэцыялістаў: аграномаў, інжэнэраў, хэмікаў і г. д. Праграма ТДА-Авіяхіму ўключае ў сабе задачы, як было раней адзначана, ня толькі ўзмацненьня абараназдольнасьці краіны і ўцягваньня ў справу абароны мільёных мас працоўных: адным з асноўных пунктаў праграмы нашага т-ва зьяўляецца пункт аб мабілізацыі грамадзкай думкі вакол справы ўзмацненьня народнай гаспадаркі, асабліва сельскай гаспадаркі, яе разьвіцьця і агрыкультурны працэс павінны атрымаць ад нашай грамады сур‘ёзнае падтрыманьне.

Хэмізацыя народнае гаспадаркі.

Да сёньнешняга дню мы можам адзначыць досыць паказальныя штрыхі ў працы асобных арганізацый ТДА-Авіяхіму, як, напрыклад, у справе барацьбы са шкоднікамі сельскай гаспадаркі, у справе ўжываньня агранаміі для ўзьняцьця сельскай гаспадаркі і г. д.. Але гэткія зьявішчы пакуль што адзінкавыя, і вялікімі дасягненьнямі ў гэтай галіне мы пахваліцца ня можам. Няма чаго і гаварыць аб тым, што справа хэмізацыі народнае гаспадаркі зараз ставіцца на першае месца ва ўсёй нашай працы. Грамадзкая думка ў гэтым напрамку ўжо запрацавала, што відаць, напрыклад, з таго, што група выдатных спэцыялістаў СССР, паставіла перад Саюзным урадам пытаньне аб стварэньні сур‘ёзных мерапрыёмстваў па хэмізацыі нашае гаспадаркі. Але гэта думка можа быцьператворана ў жыцьцё толькі пры аднэй абавязковай умове: калі, побач з мерапрыёмствамі ўраду, нашая арганізацыя ТДА-Авіяхіму ў сваю чаргу стане разгорнутым фронтам на ажыцьцяўленьне гэтых дасканалых ідэй. У гэтай частцы працы ТДА-Авіяхіму спэцыялісты, інжэнэры, хэмікі, аграномы і г. д. могуць і абавязаны адыграць асноўную ролю: яны павінны стаць асноўным, навуковым ядром нашага таварыства; навакол навуковае думкі якіх павінна канцэнтравацца ўвага і актыўнасьць шырокіх мас працоўных. Гэты прабел—адсутнасьць актыўнасьці працы памянёных спэцыялістаў у шэрагах нашага таварыства—павінен быць, чаго-б гэта ні каштавала, выпраўлен у бліжэйшы час. Спэцыялісты БССР павінны актыўна разгарнуць сваю працу ў шэрагах ТДА-Авіяхіму і праз гэтае таварыства мабілізаваць шырокія масы рабочых і сялян на ажыцьцяўленьне ідэі хэмізацыі нашае народнае гаспадаркі і павышэньня тэхнічнага ўзроўню яго.

Уцягнем масы ў справу абароны.

Першы зьезд ТДА-Авіяхіму павінен быць той мяжой, ад якой мы пачнем расьці шырэй, мацней, усё больш спускаючыся ў глухія куткі вёскі, ахапляючы сваімі арганізацыямі глыбокія масы сялянства, пранікаючы на фабрыкі і заводы, уключаючы ўсіх рабочых у нашую арганізацыю, актывізуючы іх і ўцягваючы ў практычную працу.

Я думаю, што і наш ТДА-Авіяхім, ацаніўшы гэтую складаную палітычную кан‘юнктуру ў міжнародных узаемаадачыненьнях і тыя задачы, якія стаяць перад пралетарыятам СССР, па абароне сацыялістычнага будаўніцтва, будзе служыць асноваю для больш шпаркага разгортваньня стаячых перад пралетарыятам задач.

Я думаю, што мы праз год, не пазьней, зробімся такой арганізацыяй, аб якую любая капіталістычная арганізацыя разаб‘е галаву.

Няхай жыве, умацоўваецца і ўсё больш разгортвае сваю працу пралетарская арганізацыя ТДА-Авіяхіму!

Па БССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

18757 руб. крэдыту на травасеяньне.

Бабруйск, 18-5. Па зьвестках ад 24 сельска-гаспадарчых таварыстваў у час веснавой пасяўной кампаніі на травасеяньне выдадзена крэдытаў на суму 18757 рублёў. 1940 рублёў з гэтай сумы атрымалі калект падаркі, 12735 рублёў бя лянства і 3133 рублі— гаспадаркі.

АРГАНІЗАВАЛІ КАЛЕКТЫЎ.

ДУБРОЎНА, 15-У. 45 гаспадароў в. Германы сабраліся на сход, на якім стаяла пытаньне аб калектывізацыі. 11 гаспадароў зараз-жа далі згоду арганізаваць калектыўную гаспадарку. Зараз ужо ўзьнята хадайніцтва перад РВК аб адводзе вучастку зямлі для калектыўнай гаспадаркі.

ПАЛЁГКІ БЕДНАЦЕ.

БАБРУЙСК, 18-5. Акруговым сельска-гаспадарчым банкам зьнята з бядняцкіх гаспадарак акругі запазычанасьці мінулых гадоў на суму 8517 рублёў.

48 НОВЫХ ТЭХНІКАЎ-ЭЛЕКТРАМЭХАНІКАЎ

Віцебск, 17-5. У хуткім часе адбудзецца 10-ы выпуск Віцебскага Дзяржаўнага Палітэхнікуму. Палітэхнікум канчаюць 48 новых тэхнікаў-электрамэханікаў, якія будуць усе разьмяркованы на стажорства па БССР і РСФСР.

ЯЧЭЙКІ ЧЫРВОНАГА Ў ВЁСЦЫ.

КЛІМАВІЧЫ, 18-5. З Камар
дычнага пункту праца тавары
вонага Крыжу» хутка разгарн
колічныя вёскі. Зараз з 25
якія абслугоўвае гэты пункт
ячэйкі ў 19 пунктах. Усюды п
нітарныя камісіі. Праводзя
гутаркі. Лік сяброў дасягнуў

АРГАНІЗАЦЫЯ 54 П ЯСЬЛЯЎ.

Бабруйск, 17-5. Улетку
году па акрузе будуць ад
палявыя ясьлі. З гэтай ко
палявых ясьляў будуць ад
кошт мясцовага бюджэту і
самога насельніцтва з дапа
мадзкіх арганізацый.

СА СМАЛЕНСКУ Ў СЭВАСТОПАЛЬ—НА ЧАЎН

Магілеў, 18-V. Прыбылі ў Ма
нікі шлюпачнага паходу па Дня
ленску ў Сэвастопаль. Спартсм
лавек) мяркуюць скончыць с
ваньне ў адзін месяц.

Што ўбачылі украін кія пісьменьнікі на Белар сі.

(Гутарка са старшынёй дэлегацыі тав. С. Піліпе а).

У гутарцы з нашым супрацоўнікам тав. Піліпенка падзяліўся сваімі ўражаньнямі ад падарожжа дэлегацыі украінскіх пісьменьнікаў па Аршаншчыне.

Мы спаткалі ў Воршы,—зазначаў тав. Піліпенка,—вельмі шчыры, гасьцінны прыём з боку партыйных, грамадзкіх і прафэсыянальных арганізацый. У Воршы мы мелі магчымасьць пазнаёміцца з уздымам культурных каштоўнасьцяў Беларусі і з размахам гаспадарчага будаўніцтва. На Асінастроі мы пазнаёміліся з тым, як непраходныя багны і вялікія абшары, якія да гэтага часу ляжалі пявыкарыстанымі, зараз уцягваюцца ў гаспадарчае карыстаньне; на гэтым балоце будуецца прадпрыёмства рэспубліканскага маштабу. Мы тут убачылі, як паляпшаецца дабрабыт рабочых, якія пры царскім рэжыме марнелі ў нэндзы. Тут-жа сярод рабочых мы ўбачылі сваіх землякоў-украінцаў, якія поруч з беларускімі рабочымі дапамагаюць уздыму нашага агульнага будаўніцтва.

Тэхнічны пэрсанал Асінастрою даў нам тлумачэньне аб тым, як праводзяцца работы і аб мэтавай установы ўсяго гэтага прадпрыёмства. Мы бачылі тут вялікія тарфяныя залежы,—гэтых жывых сьведак тых багацьцяў, якія хаваюцца ў нетрах Беларусі. Мы гаварылі з рабочымі і тэхнічным пэрсаналам і заклікалі іх уважліва сачыць за гэтымі багацьцямі, сумленна працаваць, каб у Савецкай Беларусі ня выбухнала такая справа, якую мы зараз маем у Шахцінскім раёне. Яны запэўнілі нас, што пакладуць усе сілу і свае веды, каб давесьці да канца тыя пляны, якія вызначыла савецкая ўлада БССР.

Мы наведалі вёску Грышаны каля Воршы. Тут мы пазнаёміліся з працай вясковага каапэратыву. Мы пазнаёміліся з тым, як каапэрацыя крок за крокам выціскае прыватнага крамніка. Мы заходзілі ў хаты сялян і

мелі магчымасьць перакана
якія высока-мастацкай варт
ніны можа выпрабляць белар
лянка. На нашу думку, гэт
ны могуць стаць прадметам
га экспорту. Мы доўга і з в
цікаўленасьцю знаёміліся з
дам саматужнага ткацтва.
сабе некалькі кавалкаў тк
вязём іх на Украіну, каб уп
свае памяшканьні і паказац
знаёмым, якія вялікія скарб
часьці хаваюцца на Беларусі

Мы заглянулі ў савецкую
ку Высокае, і ўбачылі там,
загонах, якія калісьці нале
Высоцкаму, зараз працуюць,
кі, вольныя рабочыя, будую
турную гаспадарку. Тут-жа
лі вялікі сад, які дае ма
выпрабляць розныя віны. На
ку, гэта галіна сельскай
мае вялікую будучыню—б
садавіна з часам зойме знач
ў экспорце.

У самай Воршы мы правя
мі прыемных гасьцінных
таварыскі вечар з настаўні
бачылі, як у дружнай сям‘і
і яўрэйскіх настаўнікаў буду
ноўленая савецкая культура.
ня можна было знайсьці на
можна зрабіць пры савецкай

Я падам вельмі цікавы фа
сьведчыць аб шчыльнай блізк
між органамі Савецкае ўлады
цоўнай інтэлігенцыяй. Нас
арганізавала сваю вечарыну
ваньні Аршанскага АВК. Ці
у старыя часы такі выпадак
стаўніцтва магло зьбірацца ў
барнатара?

Ня гледзячы на тое, што
шчына нядаўна далучана да
мы ўбачылі, што там правіл
водзіцца нацыянальная паліт
ларусізацыя ў Аршанскай ак
пад сабою пэўны грунт і заб
досыць моцным кадрам ку
работнікаў.

Нам два разы ўдалося пабы
паказах БДТ-1 («Кастусь Ка
«Мешчанін—Дваранінам»), і м
сказаць, што гэты тэатральны
тыў мае ўсе падставы, каб н
дзяржа [illegible] тэатрам. Ён
правёў вялікую культурную
знаёмячы працоўных Беларусі
лістычным і гісторыка-рэвал
рэпэртуарам, ставячы на сцэн
клясычных п‘ес і сучаснае др

На жаль, тэатр у правінц
умовах ня можа як сьлед ра
свае мастацкія здольнасьці.
маглі пераканацца ў тым, як
ніцтва любіць яго і цярпліва
сіць усе нязручнасьці, усе за
пастаноўках. Мы былі сьведк
гледачы чакалі да канца пас
калі ўжо ўзышло сонца.

Нам давялося выступіць на
турным вечары і азнаёміць а
з разьвіцьцём украінскае літ
і прадэманстраваць ім сваю тво
Мы пераканаліся ў тым, як ш
кавяцца на Беларусі украінск
турай і украінскім мастацкім
гненьнямі. І мы верым у тое
культурнае збліжэньне Савецка
русі і Савецкай Украіны ў да
яшчэ мацней будзе ўзрастаць
бляцца.

Мы вярнуліся з Воршы зноў
з вялікім запасам уражаньняў.
раз павінны дзякаваць кіраўні
вецкай Беларусі, што яны да
магчымасьць набрацца новых
жаньняў.

Цяпер [illegible]
ку [illegible]
а [illegible]
ло [illegible]
нам [illegible]
вядзе барацьб
ператварыць [illegible]
багатую Рэс

Ліст з Бэрліну.

Передвыбарчая барацьба—барацьба за рабочага.

БАРАЦЬБА ПАРТЫЙ ЗА АЎЛАДАНЬНЕ 24 З ПАЛОВ. МІЛІЁНАМІ РАБОЧЫХ ГАЛАСОЎ.—РОЛЯ ПРАФСАЮЗАЎ У ВЫБАРАХ.—УПЛЫЎ БУРЖУАЗНЫХ ПАРТЫЙ НА ПРАФСАЮЗЫ.—ПЭРСПЭКТЫВЫ НАДЫХОДЗЯЧЫХ ВЫБАРАЎ.

Назначаныя на 20 мая выбары ў рэйхстаг—асноўны зьмест нямецкага палітычнага жыцьця. Газэты запоўнены прадвыбарчымі агітацыйнымі артыкуламі і выбарчымі пляцформамі, афішныя слупы пакрыты стракатымі плякатамі, заклікаючымі на прадвыбарчыя сходы з удзелам партыйных лідэраў усіх рангаў і плыняў.

Асноўныя стараньні ўсіх партый (за самым нязначным выключэньнем) накіраваны на барацьбу за пралетарскія галасы. Гэта зразумела. Пралетарыят складае 67 проц. усяго насельніцтва Нямеччыны (41,8 міліёнаў з 62,4 млн.) і 63,8 проц. усіх выбаршчыкаў на апошніх выбарах (24.440.000 з 38.253.000).

24 з палов. міліёны пралетарскіх галасоў. Ужо ў працягу шмат гадоў буржуазныя партыі змагаюцца за гэтыя галасы і змагаюцца, як паказваюць вынікі выбараў, з досыць вялікім посьпехам.

Адным з буйных дапаможнікаў у барацьбе буржуазеі за ўплыў на пралетарыят зьяўляюцца, поруч з іншымі масавымі арганізацыямі (галоўным чынам, спартыўнымі і саюзамі рознага тыпу), і прафсаюзы. Ужо здаўна ўсякая нямецкая палітычная партыя старалася знайсьці сабе апору ў прафсаюзах, што большасьці з іх удалося. Поруч з вольнымі прафсаюзамі, кіруемымі сацыял-дэмакратамі і маючымі моцную камуністычную апазіцыю, у Нямеччыне ёсьць яшчэ некалькі прафсаюзных груп, кіруемых буржуазнымі партыямі. У гэтых саюзах арганізавана каля 20 проц. усіх рабочых і звыш 80 проц. дзяржаўных і прыватных служачых (сярод двух апошніх груп, большасьць мае заработак менш 200 марак у месяц і, такім чынам, эканамічна павінна быць адносена да пралетарыяту.

Найбольшым уплывам сярод рабочых карыстаюцца ў Нямеччыне поруч з сацыял-дэмакратамі і камуністамі дзьве буржуазныя партыі—партыя нямецкіх нацыяналістаў і партыя цэнтру.

Нямецкія нацыяналісты—рэакцыйная манархічная партыя, якая імкнецца да аднаўленьня і разьвіцьця нямецкага імпэрыялізму, да ўзмацненьня эканамічнай магутнасьці буйнага земляўладаньня. Гэта—партыя аграрнага капіталу і цяжкай індустрыі, у апошні час вялікім уплывам карыстаецца і фінансавы капітал.

Сацыяльная праграма партыі пры ўсёй дэмагагічнасьці яе тону вельмі бедная, а практыка знаходзіцца ў поўнай супярэчнасьці нават з гэтай беднай праграмай, якая пераважна ўпрасьледвае мэту сыстэматычнага пагоршаньня становішча рабочае клясы. Усе законы аб пагоршаньні сацыяльнага страхаваньня, аб павялічаным рабочым дню, аб падатках на рэчы харчаваньня і г. д. праходзілі па іх ініцыятыве і пад іх уплывам.

І, аднак, гэтай наскрозь рэакцыйнай партыі ўсё-ж удалося мабілізаваць у сваю карысьць значную колькасьць пралетарскіх галасоў і пры іх дапамозе заставацца другой па ліку мандатаў (пасьля с.-д.) фракцыяй рэйхстагу. На мінулых выбарах нацыяналісты атрымалі 6.705.000 галасоў, з якіх ня менш 3,5 міліёна — галасы пралетарыяў. Як-жа ўдаецца нацыяналістам атрымліваць рабочыя галасы? Яны маюць дасканалыя спосабы прапаганды, якія даюць магчымасьць трымаць пад ідэалёгічным уплывам шырокія пласты працоўных, культаваць у іх пачуцьцё «зьняважанага нацыянальнага гонару», прымушаць іх марыць аб «мінулай і будучай славе Нямеччыны» і, ўздыхаючы, спамінаць аб «добрым часе кайзера, калі масла было таньней і «наш кайзэр» рабіў агляд „нашага войска" на Тэмпэльгофэрфэльдзе. Гэта апрацоўка вядзецца праз школу, царкву, прэсу, кіно, а таксама праз падсобныя нацыяналістычныя арганізацыі.

Нацыяналісты цалкам трымаюць у сваіх руках «саюз сельскіх гаспадароў», пры дапамозе якога яны атрымліваюць ня толькі значны лік сялянскіх галасоў, але і галасы сельска-гаспадарчых рабочых, арганізаваных „у рабочую сэкцыю" саюзу сельскіх гаспадароў. Значная колькасьць рабочых маецца таксама ў баявой поўвайсковага тыпу арганізацыі нацыяналістаў „Штальгельм" («Сталёвы Шлем»),—з 600.000 яго членаў рабочыя складаюць больш паловы. І, нарэшце, нацыяналісты знаходзяць сабе апору і ў прафсаюзах. Яны цалкам кіруюць аб‘яднаньнямі так званых „гаспадарча-мірных" (штрэйкбрэхерскіх) прафсаюзаў, якія мелі ў 1925 г., згодна даных міністэрства працы, 247.000 членаў (цяпер лік іх значна меншы). Апроч таго, нацыяналісты маюць вялікі ўплыў у хрысьціянскіх прафсаюзах, дзе яны цалкам кіруюць саюзам с.-гасп. рабочых і саюзам гандлёвых служачых і маюць шмат месцаў у цэнтральным праўленьні.

Ня менш актыўна працуе сярод пралетарыяту і партыя цэнтру (каталіцкая). Гэтая на рэлігійнай аснове пабудаваная партыя яднае ў сваіх шэрагах і буржуазею і чыста пралетарскія групы. Яна ўмела прыкрывае сваю палітыку рэлігійнай заслонай, высоўвае на адказна партыйныя пасады (асабліва нізавыя) духоўных асоб і стварае ў каталіцкіх рабочых уражаньне, што партыя прасьледвае толькі інтарэсы аховы рэлігіі, рэлігійнага выхаваньня і г. д., а пад гэтым добрачынным пакровам сьвятыя айцы вядуць чыста буржуазную палітыку з вялікім ухілам у бок аховы інтарэсаў цяжкай індустрыі, якая мае ў праўленьні партыі шмат сваіх прадстаўнікоў. На апошніх выбарах партыя цэнтру (разам з маючай аднолькавую праграму баварскай народнай партыяй) атрымала 5.252.000 галасоў, сярод якіх, бязумоўна, было ад 2,7 да 3-х мільёнаў пралетарскіх галасоў. Цэнтр карыстаецца некаторым уплывам сярод сялянства Рэйнскае вобласьці і Верхняй Сілезіі, але галоўным праваднікам яго ўплыву ў масы зьяўляюцца жаночыя арганізацыі (за цэнтр галасуюць усе жанчыны, набожныя каталічкі, у тым ліку маса жанчын-работніц). Сярод выбаршчыкаў цэнтру 57 проц. жанчын (больш, чымся ў якой-небудзь іншай партыі). Сярод чыста цэнтрысцкіх маюцца таксама моцныя пралетарскія арганізацыі (саюз гарнякоў з 98.000 членаў, саюз мэталістаў з 100.000 член., саюз тэкстыльшчыкаў—78.000 член. і інш.).

Цэнтр і нацыяналісты карыстаюцца найбольшым уплывам сярод рабочых, але і больш дробныя партыі таксама стараюцца прыцягнуць рабочых на свой бок. Напрыклад, дэмакраты,—партыя гандлёвага капіталу, якая на апошніх выбарах сабрала 1.920.000 галасоў,—мелі сярод сваіх выбаршчыкаў побач з купецтвам і людзьмі вольных прафэсій і каля паўмільёну пралетарыяў, частка якіх арганізавана ў старых (з 1878 г. існуючых), так званых гірш-дункераўскіх прафсаюзах.

Ня маюць прафсаюзнай апоры толькі малазначныя партыі блёку «эканамічнае аб‘яднаньне» (2 млн. галасоў) і нямецкая народная партыя (3049000 галасоў)—партыя цяжкай індустрыі і буйнага чыноўніцтва.

Аб тым, якое важнае значэньне маюць прафсаюзы ў жыцьці і прадвыбарчай барацьбе сацыял-дэмакратыі і кампартыі, нашы чытачы добра ведаюць. Сацыял-дэмакратыя павінна ўдзячнай быць прафсаюзам львінаю доляю сваіх галасоў (5 млн. арганізаваных у вольных прафсаюзах). Дзякуючы таму, што с.-д. стаяць на чале прафсаюзаў, ім удалося зрабіць з іх свае выбарчыя пралетарскія органы і бяз усякага сумленьня траціць прафсаюзныя сродкі (г. зн. узносы апазіцыйных рабочых) на агітацыю ў карысьць сацыял-дэмакратаў.

Без дапамогі прафсаюзнага апарату, але вялікай дапамозе прафэсыянальна-арганізаваных рабочых, вядзе сваю прадвыбарчую кампанію і кампартыя.

На мінулых выбарах буржуазным партыям удалося дасягнуць вялікага посьпеху. З усіх пралетарскіх галасоў кампартыя атрымала 10,8 проц., сацыял-дэмакраты—27,7 проц., 37,6 проц. атрымала буржуазея. Рэшта 23,9 проц. у галасаваньні ня ўдзельнічалі.

Якія-ж сёлетнія пэрспэктывы?

Улічваючы агульны настрой у Нямеччыне і, галоўным чынам, вопыт нядаўных выбараў у ляндтагі і правінцыяльныя самакіраўніцтвы, можна спадзявацца (і гэтага спадзяюцца ўсе) вялікага зруху ўлева ў новым рэйхстагу. Найбольшую страту, як відаць, пацерпяць нямецкія нацыяналісты, адкрыта рэакцыйная палітыка якіх, асабліва сацыяльная, адпіхае ад іх нават аблытаных нацыяналістычным туманам рабочых. Цэнтр падпадае, відаць, меншай небясьпецы, бо каталіцызм—добры арганізатар і спрытны прапагандысты, але які-колечы распад у яго рабочым сэктары, бязумоўна, маецца, і гэта на выбарах адаб‘ецца.

Павялічэньня ліку мандатаў чакаюць сацыял-дэмакраты і камуністы. Дэмагагічная праграма сац.-дэмакратаў да гэтага часу дае магчымасьць ім трымаць пад уплывам шырокія рабочыя масы, ім-жа, мабыць, дадуць свае галасы і расчараваныя ў нацыяналістых выбаршчыкі.

Сярод новых пралетарскіх галасоў кампартыі будзе шмат рабочых, якія на мінулых выбарах не пайшлі да вурнаў, шмат упяршыню галасуючай моладзі. Галоўныя масы новых камуністычных выбаршчыкаў ідуць з шэрагаў тых, хто раней галасаваў за сацыял-дэмакратаў і за апошнія гады, гады сабаціраваньня стачак, дапушчэньня прымусовага арбітражу і бязупынных уступак буржуазеі расчараваўся ў сваіх ранейшых правадырах.

О. ФАЛЬК.

У дапамогу Рабоча-Сялянскай Інспэкцыі.

ПА НАШЫХ ЧЭМБЭРЛЕНАХ.

МАЛЕНЬКІ ФЭЛЬЕТОН.

„Ведь это-ж дереву вредит“.

> «Сёлета да «Дню Лесу» мы ня выдалі ніводнае кніжкі, ніводнага плякату, а гэта таму, што на ўсю літаратуру аб лесе Наркамфін адпусьціў... 310 р. Але грошай гэтых не хапіла нават на выданьне аднэй кніжкі».
>
> ...„З лесу мы ў бюджэт дзяржавы запісалі сёлета 27 міліёнаў рублёў“.
>
> (*З газэт*).

Таварышы наркамфінаўцы!

Пражывём, значыць, як-небудзь, без літаратуры....

А калі, скажам, хто няпісьменны, дык яго літаратура і зусім не абыходзіць...

Пражывём, адным словам, без літаратуры.

Дый навошта яна, літаратура гэтая?

Бюджэт ацягашчаць?

Жылі-ж калісьці людзі без літаратуры аб гэным самым лесе і нічога, усё-ж такі ведалі, як да лесу адносіцца.

„Хто ў лесе ня вор, той у хаце не гаспадар“.

Здаўна ведаем...

І сельска-гаспадарчай літаратуры, таварышы наркамфінаўцы, таксама ня трэба!

Раз псалтыр на вёсцы ёсьць,—досыць, пашто ацягашчаць бюджэт. Па псалтыру на вёсцы і самі з усімі сельска-гаспадарчымі справамі ўпарадкуюцца.

Хлебу і лесу, праўда, ад гэтага ў нас ня прыбудзе, але затое мы на літаратуры эканоміць будзем.

. . . .

Сядзіць недзе ва ўстанове такі маленькі чыноўнік, слабенькі, кволенькі, а вось-жа ў сельскай гаспадарцы ды ў лясных справах ён асілак.

Каб, не ўракнуць,—адным росчаркам пяра дубы валіць.

Дужы, не раўнуючы, як шашаль.

«Не раўнуючы» таму, што шашаль, што не кажыце, а ён шашаль, да яго падступіцца можна, яго перакanaць лягчэй.

А да кволенькага чыноўніка хіба падступішся, хіба пераканаеш яго ў тым, што ягонай грашовай эканоміяй падрываюцца корні ў дуба, у таго самага дуба, з жалудзей якога кволенькі чыноўнік есьць кавалачак хлеба з маслам.

Хіба-ж паслухае наш чыноўнік крылоўскага ворана, які яшчэ калісьці з гэткай-жа прычыны з дакорам казаў, старому крылоўскіх часоў адміністратару:

— «Ведь это-ж дереву вредит».

Наш адміністратар крылоўскага ворана, мабыць, усё роўна не паслухае.

Алёша.

УСЁ-Ж „БРАЦЬ ЦІ НЯ БРАЦЬ“.

У гэтай установе, як і ў многіх іншых установах: супрацоўнікі, сталы, шафы, стандартызаваная картачная сыстэма, шуфляды з мноствам рэгістрацыйных картак, перапіскі, абежнікі, папкі і г. д.

Установа гэта—**Наркамфін.**

Трэба Наркамфіну атрымліваць дзесяткі соцень розных папераў, пісем, цыркуляраў ад маскоўскіх, менскіх, акруговых і раённых устаноў? Трэба-ж на іх адказваць, дый свае абежнікі пісаць? Трэба інфармаваць працаўнікоў газэт? Трэба даваць спраўкі грамадзянам?

Трэба. І канцарысы зацьвярджаць, і падаткі спаганяць, і грошы лічыць. і справаздачы аб працы даваць, і даклады рабіць...

Ой, як усё гэта цяжка!

Трэба-ж і адпачыць, і чаю ў установе папіць, і прагуляцца на сьвежым паветры, бо...

Цяжкае паветра ў Наркамфіне. Густо: хоць сякеру за 10 злотых вешай.

Цяжка, браткі, цяжка!

Надоечы Эканамічная Нарада ў Наркамфін ліст паслала. Ліст наконт заметкі, зьмешчанай у „Сав. Бел.“, чаму Наркамфін загадаў браць з сялян 5 проц. мясцовага падатку пры водпуску ім лесу праз крэдытныя таварыствы, у той час, як Эканамічная Нарада адмяніла гэты падатак.

Ліст напісан 8 мая коратка і ясна: **у трохдзённы тэрмін дайце тлумачэньне.**

Але з вышэйпамянёнага і на аснове пералічаных прычын відаць, што Наркамфін і да сёньня ў азначанай справе ня прыняў адпаведных дзеяньняў. Так і вісіць у паветры пытаньне: «Браць ці ня браць»?

Для сялян, дык яно зразумела: для іх—„браць“. З іх і бярэцца, бо такое было апошняе „веление“ Наркамфіну. А вось для нас—незразумела, чаму „браць“, калі ёсьць пастанова „ня браць“.

Замест 3 дзён прайшло 10. Ня трэба асабліва нэрвавацца—пройдзе яшчэ не адзін дзесятак, бо...

Трэба-ж наркамфінаўцам, побач з іншымі справамі, думаць троха і аб сваёй галаве. А яна ў іх цяжкая, бо ў цяжкім паветры знаходзіцца.

Праветрыце, праветрыце крыху вашы галовы, таварышы, бо... сапраўды цяжка.

ЛЕВАЯ НАГА ЖОНКІ НАЧАЛЬНІКА

Мінулі тыя гады, калі пэнсіянэрка Батвінік не адчувала патрэбы ў працы. Гэта было тады, калі яе муж будаўнік-бляхар жыў і зарабляў 100-120 руб. у месяц. Пасьля сьмерці мужа яна засталася з 2-ма дзяцьмі і была залічана на пэнсію. Але цяжка ёй было пражыць на 18 руб. Вось чаму яна была прымушана шукаць працы.

Прымаючы пад увагу, што Батвінік з дзяцінства працавала па мануфактурнай справе і мае добрую кваліфікацыю, як прыказчыца-мануфактурыстка, яна зьвярнулася ў ЦВК, жаночы аддзел, ЦСПСБ і ўсюды ёй дапамаглі. Праз нейкі час яна атрымлівае часовую працу ў МЦРК. Прапрацавала 4 месяцы і была звольнена. Батвінік зноў прымушана жыць на сродкі страхкасы і жыцьцё яе робіцца цяжкім.

З пачатку 1927 г. МІКО адчыняе магазын, і Батвінік атрымлівае там працу, але праз два месяцы магазін зачыняецца, і Батвінік была перакінута на працу ў цукерню № 2 МІКО, у якой працавала 6 месяцаў, пасьля чаго была звольнена, бо не -інваліды ня могуць працаваць у цукерні, бо НКФ тады абкладзе вялікімі падаткамі і прыдзецца зьмяніць патэнт, і гэта было прычынай звальненьня Батвінік. Але праз тыдзень на яе месца была прынята грамадзянка Ш-іч, начлен саюзу і неінвалідка, адміністрацыя МІКО і Наркамфіну ў гэтым выпадку не пабаялася.

Улетку 1927 г. Батвінік атрымлівае працу ў МЦРК у якасьці прыказчыцы-мануфактурысткі. Яе перакідаюць з аднаго магазына ў другі, бо кожны загадчык хацеў, каб яна працавала ў яго.

Прапрацаваўшы 4 месяцы, Батвінік падае заяву ў мясцком аб прыняцьці яе ў члены саюзу. Заява прымаецца, але не разглядаецца ў працягу 4-х месяцаў.

— Зараз калдагаворная кампанія, у нас гэтае пытаньне на абвестцы дню не стаіць,—так адказаў Батвінік старшыня мясцкому МЦРК.

Мінула 7 месяцаў працы гр. Батвінік у ЦРК, пасьля чаго яна была звольнена. Батвінік зьвярнулася да старшыні мясцкому і пытаецца:—чаму мяне звольнілі, я застаюся з двума дзецьмі бяз сродкаў.

— У нас скарачэньне штату,—адказаў старшыня мясцкому.

Батвінік зьвярнулася ў саюз, і, ня гледзячы на тое, што яна ня член саюзу, старшыня саюзу быў зьдзіўлен, чаму яе звольнілі, бо ён добра ведае, у якім цяжкім матар'яльным становішчы яна знаходзіцца. Старшыня саюзу пасылае запіску старшыні мясцкому, у якой піша, што з гр. Батвінік трэба лічыцца, як з жанчынай-удавой з дзецьмі, а таксама зазначыў на ненармальнае зьявішча, што заява аб прыняцьці ў саюз трымаецца 4 месяцы. Але дырэктыва саюзу на гэты раз не зрабіла адпаведнага ўплыву на старшыню мясцкому.

Батвінік падае скаргу ў РКК, дзе аднагалосна пастаноўлена адмовіць Батвінік у прыняцьці яе зноў на працу.

Батвінік шукае праўды і падае скаргу на пастанову РКК МЦРК у Інспэкцыю працы. Бюро Нагляду па працоўных справах пры Менскай Інспэкцыі Працы пастанавіла:

„Пастанову РКК МЦРК скасаваць, бо яна парушае калдагавор у адносіне астаўленьня на працы жанчын-адзінак“.

«Абаронца»—тав. Рыўкін (старшыня мясцкому) быў пад уплывам яго жонкі—прыказчыцы-мануфактурысткі, якая мела „зуб“ на Батвінік за тое, што яна казала на Біржы Працы, што Рыўкіну ня трэба пасылаць на працу, бо яе муж працуе.

Характэрна, што Нам. Заг. Гандлёвым Аддзелам т. Эпштэйн была зьдзіўлена, што Батвінік зьнялі з працы.

Дзякуючы таму, што ўмяшалася Інспэкцыя працы, Рыўкіну ў ролі адміністратара не ўдалося сябе паказаць.

Батвінік пасьля паўтарамесячнага прагулу была зноў прынята на працу і ёй было выплачана 73 руб. за прагул, дзякуючы „абароне“ старшыні мясцкому ЦРК тав. Рыўкіна.

К. А-р.

Адчыненьне 3-га Ўсебеларускага Зьезду ІТР
адбудзецца ў суботу. 19 мая,
роўна а 6 гадз. увечары ў залі пасяджэньняў ЦСПСБ
(Дом Працы, 2-гі паверх).
Выдача мандатаў — у пятніцу 18 мая ад 7 да 9 г. увечары ў памяшканьні МБІТ і 19-га там-жа ад 11 гадз. раніцы.

Голас гаспадара.

Нашы памылкі, нашы недарэчнасьці мы часта звальваем (ма' быць, па прывычцы) то на сваю беднасьць, на неналаджанасьць, то на розныя спадчыны, а то проста на аб'ектыўныя ўмовы.

Вось некалькі прыкладаў такіх праступных паводзін кіраўніцтва на гомельскіх прадпрыёмствах.

ПА ДРЭВААПРАЦОВАЧНАЙ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ.

Летась аддзяленьне Лесбелу сплаўляла лес. І вось, пры сплаве, аддзяленьне навяло такую жудасную эканомію, што аж бяда памуцілася. Эканомілі фактычна на дробязі, а ў выніку—сплаўны лес зазімаваў у рацэ.

На лясным заводзе імя Томскага летась будаваліся. Будаваліся так сабе, як кажуць, навока, без жаднага пляну. Вышлі на пустыр, пастаялі, памеркавалі і рашылі: тут будыначак, а тут хатка, а тут зноў будыначак.

Так і пабудаваліся. А сёлета, пабудаваную ўжо сталоўку для рабочых, намецілі перанесьці на другое месца:

— Ня там, кажуць, стала.

Раён, дзе знаходзіцца лясны завод «Возрождение», багаты сырым матар'ялам для вырабу гнутай мэблі. Самае простае, здаецца, было-б абсталяваць завод пад выраб гэткай мэблі. Дык дзе там. Лепш сыры матар'ял у Віцебск вазіць, а там прадаваць і зарабляць. Так і возяць сыравіну ў Віцебск і зарабляюць, і чыгунка, і прадаўцы, і пакупцы. Адным словам—усе, толькі не народная гаспадарка.

На гэтым-жа заводзе «Возрождение» ляжыць шмат дубу, які загатоўлен яшчэ ў 1921 г.

— Вылежыцца, а потым выкінем. Чаго там? Лесу хопіць.

Што-ж вы думаеце, рабочых усё гэта ня цікавіць? Яны гэтага ня бачаць? Вельмі нават цікавяцца і бачаць далёка, далей, чымся адміністрацыя. Напрыклад, абсталёўвалі заводы ў Новабеліцы. Рабочыя, сур'ёзна разважыўшы, прапанавалі абсталяваць бачарны завод пры заводзе «Колтруд». Прапанова рабочых, разумеецца, ня была прынята, і бачарны завод абсталявалі ў другім месцы.

І што выйшла? Сёлета бачарны завод перанесьлі на завод «Колтруд» і затрацілі на гэта вялікія грошы. Вось што значыць адміністратарская самастойнасьць.

У выніку такой «самастойнасьці», у выніку ігнараваньня прапаноў рабочых **аддзяленьне Лесбелу са свайго балянсу ў 12 міліёнаў руб. адзін міліён траціць зусім напрасна.**

На вецер пускае міліён рублёў! Гэта—пры нашай беднасьці!

Возьмём далей

СЯРНІКОВУЮ ПРАМЫСЛОВАСЬЦЬ.

Тут на першым пляне—камандыроўкі. Кожны дзень з Гомеля ў Рэчыцу прыяжджаюць прадстаўнікі і ўсё «абгаварваюць пытаньні». А кожная камандыровачка, канешне, каштуе грошай, і не малых.

Даставілі ў Рэчыцу вольху на фанэру. Агледзіліся—не гадзіцца для вырабу фанэры. Вон, канешне, на накладныя. Для вырабу экспартнай фанэры прыслалі 2 вагоны альбуміну; аказалася—альбумін дрэннага гатунку.

Парэзалі асіну на брускі. Ляжаць яны год, ляжаць два,—нікому не патрэбны. Нарэшце, брускі папсуліся. Фабрыка «Дняпро» перайшла на выраб экспартных запалак і адразу-ж ёй сталі прысылаць дрэнную паперу. А калі будавалася новая фабрыка, то часта адно і тое перараблялі па некалькі разоў. Пачалі рабіць фундаманты пад станкі. А пад якія станкі—невядома. Пачухалі патыліцу і рашылі:

— Валяй пад швэцкія ставкі.

Зрабілі пад швэцкія, а сярніковы сындыкат прыслаў нямецкія ставкі.

— Ламай швэцкія, а будуй нямецкія.

І разбурылі, і пабудавалі новыя фундаманты, а расходы—на вецер.

А спэцыялісты фабрыкі «Дняпро» ня толькі ня прыслухоўваюцца да прапаноў рабочых, але нават хаваюць ад рабочых тое, што робіцца. Напрыклад, да хэміка фабрыкі прымацавалі адпаго рабочага для навучаньня. Але хімік адмовіўся яго вучыць.

Завод «Пролетарий», мала таго, што за работу бярэ дорага, але і заказы выконвае неакуратна. Заказаў завод „Комтруд“ на заводзе „Пролетарий» шрубачку.

Дробную такую шрубачку. Атрымалі заказ, комтрудаўцы закруцілі дзе трэба гэту шрубачку, глядзяць—не гадзіцца. Прышлося назад адаслаць, а машына тым часам стаіць, не працуе, чакае шрубачкі.

Гвазьдзільны завод „Інтэрнацыянал“ нерэгулярна атрымлівае сыравіну, і ў выніку вытворчасьць працы паніжаецца. Рабочыя заводу 5 год гавораць аб ўстаноўцы вэнтыляцыі, а адміністрацыя ўсё дакляруе.

Пляны капітальнага будаўніцтва апрацоўваюцца ў габінэтах, рабочых пра гэтыя пляны не інфармуюць і не пытаюцца прапаноў рабочых да зацьверджаньня гэтых плянаў. Тут значная частка віны ўскладаецца таксама і на ВСНГБ, які ня прыняў мер для таго, каб пляны капітальнага будаўніцтва шырока абгаварваліся. Напрыклад, завод „Пролетарий“ атрымлівае 5 мая тэлеграму аб састаўленьні пляну будаўніцтва. У тэлеграме сказана, што плян павінен быць выслан у Менск абавязкова 6-7 мая. Ці можа быць шырока абгаворан плян пры такой насьпешнасьці? Зразумела,—не.

Усе пералічаныя недалікі, усе гэтыя недарэчнасьці, зразумела, адмоўна адбіваюцца на працы, не даюць магчымасьці рабочаму глыбей увайсьці ў вытворчасьць, праявіць сваю ініцыятыву, сваёй практыкай і сваімі ведамі зьнішчыць недарэчнасьці, палепшыць вытворчасьць.

З усяго гэтага, канешне, трэба зрабіць і адпаведныя вывады. Аб удзеле рабочага ў вытворчасьці, як гаспадара вытворчасьці, трэба пагаварыць сур'ёзна. Гэта касаецца ня толькі кіраўнікоў прадпрыёмстваў, але і вышэйшых кантралюючых органаў. Прыкладам гэтага можа быць абсьледваньне камісіяй РСІ СССР сярніковага трэсту. Камісія абсьледавала трэст, але ў габінэтах. Члены камісіі не заглянулі на фабрыкі, каб паталкаваць з рабочымі, пачуць іх голас, іх прапановы.

САМАКРЫТЫК НА 150 ПРОЦАНТАЎ.

І самакрытыку трэба праводзіць умеючы.

Здарылася мне ў мінулым тыдні рабіць даклад на агульным сходзе аб становішчы нашага заводу. Памятаючы аб лёзунгу самакрытыкі, я рашыў зрабіць даклад такім чынам, каб ніхто не адважыўся сказаць, што я не праводжу лёзунгі партыі ў жыцьцё.

Сабраўшы неабходныя матар'ялы, я выступіў з дакладам, з якога было зусім ясна, што ў нас на заводзе далёка ня ўсё добра.

Я шчыра прызнаўся ў тым, што ўзяў на службу па пратэкцыі 7 чалавек. Я прызнаўся, што гадавая вытворчая праграма выканана ня поўнасьцю. Я сумленна і проста заявіў, што выпісаныя з-за межаў машыны валяюцца без ужыцьця і іржавеюць. Я спамянуў і пра страшэнныя прагулы, якія ў нас былі, і пра тое, што ў нас да гэтага часу штаты вельмі растуць. Я з сумам зазначыў на невялікае зьніжэньне сабекошту і слабую ўвагу да аховы працы. У заключэньне я зрабіў вывад, з якога можна было зразумець, што на заводзе пануе поўная безгаспадарнасьць і што заводу пагражае пагібель. Я заклікаў сход памятаць лёзунг аб самакрытыцы і не баючыся выказаць сваю думку аб маім дакладзе.

Першы прамоўца заявіў, што замежныя машыны, праўда, валяліся, але што зараз яны ўжо ўстанаўляюцца і павінны даць вялікую карысьць.

Другі прамоўца катэгарычна выступаў супроць майго сьцьвярджэньня аб пратэкцыянізьме. Усяго было 2 выпадкі кумаўства, а ня 7. І ў кожным выпадку гэтыя двое прайшлі праз біржу працы.

Трэці прамоўца крыў мяне за незразуменьне самакрытыкі і адзначыў, што вытворчая праграма за год выканана на 45 проц. таму, што мінула толькі паўгода.

Чацьверты прамоўца, аддаючы належнае маёй сьціпласьці, заўважыў мне, што ніякага павялічэньня штатаў няма, што штат такі самы, як і быў два гады назад.

Пяты прамоўца пад гучнае адобраньне ўсёй аўдыторыі заявіў, што самакрытыка добрая толькі на 100 пр., што выдумляць хібы і недахопы няма патрэбы, што, праўда, у нас ёсьць і адмоўныя бакі, але ёсьць шмат станоўчых бакоў, што «ня так страшны чорт, як яго малююць». У канцы прамоўца пералічыў шэраг маіх перавялічэньняў і зазначыў на дасягненьні аб якіх я наўмысьля нічога не казаў.

Адным словам, умелаю пастаноўкаю самакрытыкі я дасягнуў нячуваных да гэтага часу вынікаў. Раней было так, што я сябе хваліў, а мяне лаялі. А зараз вышла наадварот: я сябе вылаяў за сапраўдныя і ня існуючыя памылкі, а мяне пачалі хваліць і бараніць ад мяне-ж самога.

У выніку—я забіў двох зайцаў адразу: правёў лёзунг самакрытыкі і дасягнуў таго, чаго хацеў: рэзалюцыі аб поўным адобраньні маёй працы.

Вось я і кажу: «Самакрытыку трэба таксама ўмеючы праводзіць».

ЗА КУЛЬТУРНУЮ ВЕСКУ.

Вясковыя камуністы і камсамольцы на зямлі.

У працягу апошняга часу інструктар ЦК КП(б) тав. Скарахода рабіў абсьледваньне ў Талочынскім і Багушэўскім раёнах гаспадарак камуністаў і камсамольцаў. Гэта абсьледваньне ставіла сваёй мэтай выявіць наколькі вясковыя **камуністы і камсамольцы прыкладна вядуць сваю сельскую гаспадарку і які яны робяць уплыў на сялянства ў сэнсе калектывізацыі сельскай гаспадаркі.**

Гаворачы наогул аб працы вясковых камуністаў і камсамольцаў, як самастойных гаспадароў, так і працуючых у гаспадарках, трэба адзначыць, што рашэньні XV зьезду УсеКП і XI зьезду КП(б)Б па пытаньнях культурнага ўздыму сельскай гаспадаркі ў сэнсе яе калектывізацыі ў асноўным пачалі знаходзіць практычнае праламленьне ня толькі ў працы ячэек, але і ў штодзённай працы камуністаў і камсамольцаў.

Адначасова трэба адзначыць існуючыя ў гэтай справе недахваты, якія гавораць аб тым, што некаторыя партыйныя і камсамольскія ячэйкі мала зьвярачваюць увагі на культурнае палепшаньне гаспадаркі і яе каапэраваньне. Шмат ячэек яшчэ не прыступілі да канкрэтнага вырашэньня гэтага пытаньня, асабліва ў сэнсе дапамогі вясковым камуністам і камсамольцам у культурнай перабудове іх гаспадарак.

ЗА ШМАТПОЛЬЛЕ І КУЛЬТУРНАСЬЦЬ У СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРЦЫ.

Зараз зробім агляд 20 гаспадарак вясковых камуністаў і камсамольцаў Талочынскага і Багушэўскага раёну.

Тыя спосабы вядзеньня сельскай гаспадаркі, у якіх працуюць вясковыя камуністы і камсамольцы, не даюць поўнай магчымасьці хуткім тэмпам культурна паляпшаць свае гаспадаркі. Калі ўзяць 20 абсьледаваных гаспадарак, то яны па спосабах свайго вядзеньня падзяляюцца наступным чынам: трохпольных гаспадарак—11, чатырохпольных—2, шасьціпольных—5 і шматпольных—2. Як відаць, 11 гаспадарак карыстаюцца трохполкай і нязначная колькасьць шматпольлем.

Зараз прыглядзімся да гэтых гаспадарак яшчэ бліжэй і ўбачым наколькі яны ўжываюць тэхнічныя культуры травасеяньня і як даглядаюць жывёлу. З траў больш усяго сеецца канюшына, а калі ўзяць тэхнічныя культуры, то тут пераважнасьць мае лён і часткова караньплоды. Што датычыцца жывёлы, то трэба адзначыць, што вясковыя камуністы і камсамольцы наогул дрэнна яе даглядаюць. У гэтай справе можна ўсё зрабіць, таму **што прыкладна даглядаць жывёлу можа кожны, хто хоча.**

Лічбы паказваюць, што з 20 гаспадарак—11 мае звычайныя сялянскія хлявы, 5 гаспадарак маюць зусім халодныя хлявы і толькі 3 гаспадаркі маюць кармушкі, а рэшта гаспадарак зусім ня маюць будынкаў. Так далей быць не павінна, кожны вясковы камуніст і камсамолец павінен у першую чаргу ўжыць усе магчымасьці, каб быць прыкладам сярод усяго сялянства. Ня будзем мы гаварыць ужо аб тэхнічных культурах і травасеяньні, а хлявы ва ўсякім разе можна было ацяпліць, зрабіць кармушкі і прыкладна даглядаць жывёлу.

МАЛА КАНКРЭТНЫХ ДАСЯГНЕНЬНЯЎ.

Анкеты, у якіх пры абсьледваньні запаўняўся гэты пункт (гэта значыць, што за апошні год канкрэтна зроблена ў палепшаньні с.-г.) даюць яшчэ недастатковыя дасягненьні ў гэтай справе. Наогул, калі гаварыць аб гаспадарках вясковых камуністаў і камсамольцаў, то яны ў асноўным мала чым адрозьніваюцца (у культурным сэнсе) ад усіх іншых сялянскіх гаспадарак.

Мы ставім пытаньне так, што **вясковы камуніст і камсамолец у сваёй гаспадарцы павінен мець канкрэтныя прыкладныя дасягненьні.** Якія-ж мы маем канкрэтныя дасягненьні ў гэтых 20 абсьледаваных гаспадарках. Маем: нязначную колькасьць травасеяньня, ужываньне мінэральнага і штучнага ўгнаеньня і інш., а сем гаспадарак (так напісана і ў анкеце) нічога не зрабілі канкрэтнага ў сваім палепшаньні.

Такое становішча, бязумоўна, далёка ня можа рабіць уплыў на сялянства, якое павінна браць прыклад ад вясковых камуністаў і камсамольцаў. Некаторыя камуністы і камсамольцы на гэта пытаньне хочуць адказаць агульнымі фразамі: «Я вяду гутаркі з сялянамі і інш.». Праўда, гутаркі трэба весьці, але трэба ўмець паказаць свае канкрэтныя культурныя прыклады ў сельскай гаспадарцы.

КАМУНІСТЫ І КАМСАМОЛЬЦЫ—ПАЧЫНАЛЬНІКІ КАЛЕКТЫВІЗАЦЫІ.

„Камсамолец павінен быць пачынальнікам у справе арганізацыі камун, арцеляў; камсамолец павінен быць пачынальнікам арганізацыі буйнай сацыялістычнай с. г., бо бяз гэтага ён не перарасьце ў камуніста і праз пэўны час перастане быць камсамольцам“.

Так сказаў т. Кнорын у сваім дакладзе на ўсебеларускім зьезьдзе ЛКСМБ. Гэта цытата ў такой самай меры павінна адносіцца і да вясковых камуністаў.

Калектыўным і масавым арганізатарам сялянства павінен быць кожны вясковы камуніст і камсамолец, а быць можна гэтым арганізатарам пры ўмове сваёй аўтарытэтнасьці, прыкладнасьці і непасрэднай працы сярод сялянства. Матар'ялы абсьледваньня нам паказваюць, што з 20 гаспадароў-камуністаў і камсамольцаў (пераважна) 4 не вядуць ніякай працы сярод сялянства і ня прымаюць удзелу ў грамадзкім жыцьці. Бязумоўна, што такія камуністы і камсамольцы ня могуць быць пачынальнікамі калектывізацыі вёскі. Ёсьць і добрыя бакі працы вясковых камуністаў і камсамольцаў: адзін камуніст закаапэраваў усю вёску, другі каапэраваў 60 проц. вёскі, праводзяць гутаркі сярод сялянства і г. д.

Але перш чым тлумачыць сялянству пра каапэрацыю, трэба самому прымаць у ёй самы актыўны ўдзел. З матар'ялаў абсьледваньня відаць, што з 20 вясковых камуністаў і камсамольцаў у розных відах каапэрацыі састаіць 14, а 6 ні ў якой каапэрацыі не састаяць.

ЗА НОВЫ БЫТ У ВЯСКОВЫМ ЖЫЦЬЦІ.

Культурная перабудова вёскі ня толькі заключаецца ў культурным палепшаньні с.-г. вытворчасьці, але і ў перабудове быту ў новы камуністычны быт. Калі судзіць па матар'ялах абсьледваньня, то справа перабудовы быту абстаіць ня зусім добра.

Адразу новы быт пабудаваць нел тут трэба захаваць паступовасьць. Ас лівую ўвагу трэба зьвярнуць на рацьбу з алкаголем, аб якім т. К рын на ўсебеларускім зьезьдзе ска наступнае:

„Атручваньне алкаголем прыводзіць зьніжэньня культурнага ўзроўню мас, зьніжэньня працаздольнасьці, да зьніж ня ініцыятыўнасьці, да разьвіцьця х ганства“.

Барацьба з алкаголем павінна п водзіцца ўсімі партыйнымі і камсам скімі арганізацыямі, якія павінны і ўперадзе па перабудове быту вя вага жыцьця.

КАБ ВУЧЫЦЬ ЛЮДЗЕЙ, Т БА БЫЦЬ САМОМУ ПІСЬМЕННЫМ.

У анкеце абсьледваньня ёсьць я адзін цікавы пункт, у якім указ аб наведваньні камуністаў і камсам цаў сялянамі. Ёсьць такія камуні і камсамольцы, якіх кожны дзень ведвае 5-10 сялян. А да некато сяляне зусім ня ходзяць, таму шт не даюць ніякіх парад. Каб даваць тыя парады, трэба быць добра менным як палітычна, так і па гаспадарцы. Няпісьменнага камун і камсамольца сялянства само штурхвае, таму што яно ў ім па находзіць перадавіка.

Гэты факт яскрава гаворыць аб што вясковым камуністам і камсам цам трэба зьвярнуць самую сур'ёз ўвагу на пісьменнасьць у паліт сельскай гаспадарцы і ва ўсіх ін галінах нашага жыцьця і будаўні паставіўшы перад сабой задачу— рабудаваць вёску на сацыялісты лад.

Я. Збуржынск

У ПРЭЗЫДЫУМЕ ЦВК БССР.

(Пасяджэньне 14-га мая 1928 году).

На гэтым пасяджэньні разам з іншымі былі разгледжаны пытаньні:

АБ АСНОЎНЫХ НАЧАЛАХ ЗЕМЛЯЎПАРАДКАВАНЬНЯ І ЗЕМЛЯКАРЫСТАНЬНЯ.

Прэзыдыум ЦВК, у мэтах папярэдняга абмеркаваньня рабочымі і сялянамі ў мясцовых саветах і адпаведных грамадзкіх арганізацыях праэкту саюзнага закону аб агульных началах земляўпарадкаваньня і землякарыстаньня, пастанавіў даручыць Наркамземляробства выдаць у двохтыднёвы тэрмін гэты праэкт у 10,000 экзэмпляраў на беларускай і расейскай мовах і шырока распаўсюдзіць яго для абгаварэньня паміж саветамі, выканкомамі, органамі друку, прафсаюзнымі арганізацыямі і г. д.

Арганізацыя і кіраваньне абмеркаваньнем праэкту ў агульна-рэспубліканскім маштабе ўскладзена на Наркамземляробства і ў акругах—на акруговыя выканаўчыя камітэты. Кампанія па абмеркаваньні праэкту павінна быць скончана да 1-га жніўня г.-г.

АБ ВЫДАНЬНІ І РАСПАЎСЮДЖВАНЬНІ ЛІТАРАТУРЫ НА МОВАХ НАЦМЕНШАСЬЦЯЙ.

Прэзыдыум ЦВК зацьвердзіў пастанову Нацкаміі ЦВК па дакладу Белдзяржвыдавецтва аб выданьні і распаўсюджваньні літаратуры на мовах нацменшасьцяй БССР. Гэтай пастановай адзначана, што за апошнія гады Белдзяржвыдавецтва шырока разгарнула працу па выданьні нацменлітаратуры, і ў памянёнай галіне ёсьць значныя дасягненьні; аднак, выдавецкія пляны на мовах нацменшасьцяй поўнасьцю не выкарыстоўваюцца. Для палепшаньня справы выданьня літаратуры на мовах нацменшасьцяй і ўдасканаленьня справы яе распаўсюджваньня Белдзяржвыдавецтву прапанована правесьці ў жыцьцё цэлы шэраг мерапрыёмстваў; паміж іншым:

а) прыняць меры, каб з наступнага году выдавецкія пляны на мовах нацменшасьцяй былі больш рэальнымі і выконваліся поўнасьцю;

б) узгадніць свае выдавецкія пляны з выдавецкімі плянамі іншых саюзных рэспублік;

в) арганізаваць цэнтральную базу і магазын пры ёй для кніг і навучных паасобнікаў на мовах нацменшасьцяй;

г) прыняць меры, каб усе магазыны Выдавецтва і яго база мелі кнігі на мовах нацменшасьцяй, ня толькі свайго выданьня, але і чужых выданьняў;

д) праверыць кніжных работнікаў у сэнсе іх падрыхтоўкі па гандлю кнігамі на ўсіх мовах;

е) распрацаваць канкрэтныя мерапрыёмствы па прыцягненьні да справы распаўсюджваньня нацкнігі вучыцеляў, хатнікаў, камсамольскага актыву, а таксама распрацаваць мерапрыёмствы па забесьпячэньні гэтымі кнігамі каапэратыўных магазынаў.

Акруговым Нацыянальным Камісія даручана абмеркаваць, як практычн палепшыць на мясцох справу распаўсюджваньня кніг на мовах нацменшасьцяй.

АБ ВЫВУЧЭНЬНІ І ПАЛЕПШАНЬ БЫТУ ТАТАРСКАГА НАСЕЛЬНІЦТВА Ў БССР.

Прэзыдыум ЦВК даручыў Нацк місіі ЦВК вывучыць становішча патрэбы татарскага насельніцтва, як пражывае ў БССР, і распрацавал мерапрыёмствы па эканамічным культурным абслугоўваньні татар, таксама і палепшаньні іх быт Нацкамісіі, паміж іншым, такс ма даручана прадугледзіць магчымасьц надзяленьня татар зямлёй як у меж БССР, так і ў іншых саюзных рэспу ліках, у тым ліку і ў Крыму.

АБ ВЯРБОВАЧНЫХ КАМІСІЯХ П ЎКАМПЛЕКТАВАНЬНІ ВАЙСКОВЫ НАВУЧАЛЬНЫХ УСТАНОЎ І ВАЕ НА-ПАЛІТЫЧНЫХ ШКОЛ.

Прэзыдыум ЦВК пастанавіў арга заваць Цэнтральную Вярбовачную К місію па ўкамплектаваньні вайскові навучальных устаноў і ваенна-паліты ных школ, у складзе т. Сташэўска (старшыня), Балашова, Валаснова прадстаўнікоў: ад ЦК ЛКСМ, ЦСП і Менскага Акруговага Камітэту КП

Акруговым Выканаўчым Камітэт даручана арганізаваць такія-ж акр говыя камісіі.

АБ ЗАБЕСЬПЯЧЭНЬНІ ІНВАЛІД ФРОЛАВА ПРАТЭЗАМ-КАЛЯСКА

Прэзыдыум ЦВК прызнаў неабх ным зрабіць пратэз-каляску інвалі селяніну вёскі Кісьцінай, Рагачэўска раёну, Фролаву Івану.

Патрэбныя для гэтага сродкі буду адпушчаны за кошт ЦВК.

АБ СКАСАВАНЬНІ НЯПРАВІЛЬН ГА РАШЭНЬНЯ КРУПСКАГА Р АБ ВЫНЯЦЬЦІ СЯДЗІБНАГА В ЧАСТКУ.

Гр-нін м. Бабры, Аршанскага акр. Е дакімаў падаў у Прэзыдыум ЦВК хада нічаньне аб звароце яму сядзібнага частку, вынятага з яго карыстань згодна пастановы Крупскага РВК, за верджанай НКУС, і аб дазволе яму будаваць на гэтым вучастку хату.

Прычынай выняцьця паказанага частку ад гр-на Еўдакімава зьявіла тая акалічнасьць, што гр-н Еўдакім быўшы на яго пляцу дом зьняў і равёз у Маскву. На застаўшымся п мурку гр-н Еўдакімаў пачаў будава новы дом, але Крупскі РВК забаран гр-ну Еўдакімаву пабудову дому і няў вучастак з яго карыстаньня.

Прэзыдыум ЦВК прызнаў, што гр Еўдакімаў не зрабіў такіх парушэ няў, якія выклікалі-б пазбаўлен яго права на карыстаньне паказан вучасткам, і прапанаваў НКУС пе глядзець сваю пастанову.

Глыбокія бюракратычныя карэньні.

Прыказчык Гарадоцкага т-ва спажыўцоў тав. Гаўбэрг, захварэў, і яго накіравалі ў Віцебскую клініку. Тут т. Гаўбэрга вылячыць нельга было, і ён накіраваўся для лячэньня ў Ленінград.

Валакіта пачалася з Гарадка.

Гарадоцкая страхкаса накіравала справу Гаўбэрга ў Віцебскую Акрстрахкасу. Па справе т. Гаўбэрга ў прэзыдыуме Віцебскай Акрстрахкасы «получился раскол»—2 галасавалі за і 2 супроць.

Тады Віцебская Акрстрахкаса робіць запытаньне ў Галоўсацстрах: Як быць? Галоўная страхкаса справу зярнула назад: «на вторичное расследовани Віцебская страхкаса другі раз роб запытаньне.

І так перапісваліся некалькі ме цаў бяз усякіх вынікаў. Нарэш справу ў трэці раз накіроўваюць Галоўсацстрах, дзе яе палажылі «сукно».

Справа ляжыць. Ідуць месяцы а за другім, і гэтак дайшло да бы „8“.

Бюро скаргаў НК РСІ, разгледз шы гэту справу, адзначыла фарма ныя адносіны да вырашэньня яе вынесла выгавар ст. інспэктару Гал сацстрахкасы т. Эрэнбургу. Янка

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ УРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА

Савету Народных Камісараў БССР

па дакладу Магілеўскага Акруговага Выканаўчага Камітэту.

Выслухаўшы справаздачу Магілеўскага Акруговага Выканаўчага Камітэту, Савет Народных Камісараў БССР прызнае яго працу і лінію ў працы здавальняючай і адзначае наступныя дасягненьні:

а) рост удзелу працоўных мас ва ўсіх галінах будаўніцтва акругі вакол саветаў і выканаўчых камітэтаў, узрост палітычнай актыўнасьці рабочых і беднаты вёскі, умацненьне сувязі рабочае клясы з беднацкімі і серадняцкімі пластамі вёскі;

б) у галіне сельскае гаспадаркі адзначаецца пашырэньне пасеўнай плошчы, узрост ліку сельска-гаспадарчых кааперацыйных аб'яднаньняў, павялічэньне жывёлагадоўлі, пасьпяховае змаганьне з вынікамі недароду і навальнымі бядотамі;

в) у галіне прамысловасьці—некаторы зрост вытворчасьці і падвышэньне заработнае платы рабочым, аб'яднаньне саматужна-рамесьніцкай прамысловасьці ў саюз саматужна-прамысловых арцеляў;

г) рост сеткі культурна-асьветных і лекавых установаў;

д) праведзена значная праца па раёнах, далучаных са складу былое Калінінскае акругі.

Побач з гэтым Савет Народных Камісараў адзначае шэраг недахопаў у рабоце Магілеўскага Акруговага Выканаўчага Камітэту і прапануе ажыцьцявіць наступныя мерапрыемствы:

1) Прасачыць за абавязковым выкананьнем пляну работ па землеўпарадкаваньні, лесаўпарадкаваньні і па іншых галінах сельскае гаспадаркі, аддаючы пераважнасьць калектывам і пасялковай форме перад іншымі формамі землякарыстаньня. Зрабіць уплыў на поўны ахоп землеўпарадкаваных насельных пунктаў, калектываў і камун агранамічнай дапамогай, павялічыўшы тэмп разьвіцьця шматпольля, увядзеньня тэхнічных культур і травасеяньня, ужыць захады да забясьпечаньня поўнага выкананьня пляну пасеўнай кампаніі ў гэтым годзе. Высьвятліць прычыны нескарыстаньня крэдытаў па сельскаму і трываламу будаўніцтву, не дапушчаючы ў далейшым гэтых зьявішч. Павялічыць распрацоўку торфу, арганізуючы калектыўную яго здабычу праз утварэньне [illegible] арцеляй. Даць распараджэньне раённым выканаўчым камітэтам аб сваячасным разьмеркаваньні лесу паміж сялянствам;

2) заўважваюцца выпадкі бясплянавае пабудовы прамысловасьці ў акрузе, што прыводзіць да яе дэфіцытнасьці, высокі сабекошт прадукцыі па некаторых галінах вытворчасьці (торф, цэгла), невыстарчальнае разьвіцьцё саматужна-каапэрацыйнай прамысловасьці,—у выніку гэтага прамысловасьць займае няважнае месца ў народнай гаспадарцы акругі і не ахапляе ў вытворчальнай меры ўсёй маючайся рабочай сілы.

Для аздараўленьня становішча мясцовай прамысловасьці даручыць Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту разам з Вышэйшым Саветам Народнай Гаспадаркі ўжыць захады да падняцьця яе рэнтабельнасьці праз зьніжэньне сабекошту прадукцыі і сваячаснае забясьпечаньне прадпрыемстваў сыравінай.

Зрабіць захады да большага разьвіцьця саматужна-каапэрацыйнай прамысловасьці ў сельскіх мясцовасьцях і гарадох працоўных калектываў.

3) пры выкананьні пляну прамысловага будаўніцтва наглядаюцца выпадкі выдаткаваньня мэтавых доўгатэрміновых крэдытаў не па прамым прызначэньні, што прыводзіць да большай запазычанасьці і не дае магчымасьці скончыць пабудову распачатых прадпрыемстваў.

Для зьнішчэньня гэтай ненармальнасьці прапанаваць Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту ўжыць рашучыя захады да недапушчэньня выдаткаваньня крэдытаў не па прызначэньні пры будаўніцтве, ня выходзячы з межаў прадугледжаных на гэта сродкаў;

4) шмат дамоў у Магілеве і іншых гарадох акругі знаходзяцца ў разбураным і запушчаным стане; разам з гэтым ня ўсе сродкі для жыльля памяшканьні ў г. Магілеве скарыстоўваюцца ў поўнай меры, што павялічвае жыльлёвы крызіс сярод працоўнага насельніцтва.

Запрапанаваць Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту неадкладна ўжыць захады ў першую чаргу да захаваньня існуючай жыльлёвай плошчы і для аднаўленьня разбуранай, зьвярнуўшы ўвагу на рацыянальнае і мэтазгоднае яе скарыстаньне. Пры складаньні бюджэту на наступны бюджэтны год і пяцігадовага пляну прадугледзіць патрэбныя сродкі на адбудову жыльлёвай плошчы.

Запрапанаваць Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту і Вышэйшаму Савету Народнае Гаспадаркі распрацаваць плян і ўнесьці ў Савет Народных Камісараў і Дзяржаўную Плянавую Камісію праект пабудовы рабочага пасёлку пры шкляным заводзе «Ільліч» у Быхаве;

5) дарожнае будаўніцтва ў акрузе раней праходзіла ў нармальных умовах, як, напрыклад: неадпаведнасьць разьмеркаваньня бюджэтных сум па паасобных артыкулах з патрэбнасьцямі дарожнага будаўніцтва, невыстарчальная папярэдняя тэхнічная прапрацоўка праэктаў, вядзеньне работ гаспадарчым спосабам пры адсутнасьці кампэтэнтных контрагэнтаў—усё гэта зацягвала дарожнае будаўніцтва, ударажала яго і адбівалася на яго якасьці.

Запрапанаваць Магілёўск. Акруговаму Выканаўчаму Камітэту і Народнаму Камісарыяту Унутраных Спраў неаслабна весьці далейшую работу па палепшаньні ўмоў дарожнага будаўніцтва ў акрузе і канчаткова зьнішчыць адзначаныя недахопы;

6) адзначаючы вялікае эканамічнае значэньне для Магілеўскае акругі пабудовы чыгункі Асіповічы—Магілеў—Рослаўль, якая наблізіць большасьць раёнаў з акруговым цэнтрам і дасьць магчымасьць наладзіць сувязь з далёкімі раёнамі,—запрапанаваць Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту неаслабна садзейнічаць гэтаму мерапрыемству. Разам з гэтым даручаецца Упаўнаважанаму Народнага Камісарыяту Шляхоў пры Савеце Народных Камісараў БССР ужыць захады да прысьпешаньня пабудовы чыгункі і аб ходзе работы ў бліжэйшы час зрабіць даклад Эканамічнай Нарадзе пры СНК БССР;

7) недастатковая арганізацыя ў рабоце паасобных відаў кааперацыйных аб'яднаньняў, слабы ахоп беднаты спэцыяльнымі відамі кааперацыі—не далі магчымасьці ўзмацніць існуючую сетку сельска-гаспадарчых аб'яднаньняў.

У зьвязку з гэтым ужыць рашучыя захады па ўзмацненьні ўсіх відаў кааперацыі, паставіўшы задачу шырокага ўцягненьня насельніцтва вёскі і ў асаблівасьці бядняцка-серадняцкіх элемэнтаў у сельска-гаспадарчую кааперацыю; больш зьвярнуць увагі рабоце з беднатой, стала кантралюючы правільнасьць разьмеркаваньня адпушчаемых сродкаў і прадстаўленьне льгот.

Даручыць Эканамічнай Нарадзе пры СНК БССР пры разглядзе крэдытных плянаў браць пад увагу патрэбу ўзмацненьня фінансавага становішча Магілеўскага Акруговага Саюзу сельска-гаспадарчай кааперацыі;

8) адзначаючы слабае ў пачатку выкананьне загатовак, тэмп якіх за апошні час хапя і павялічыўся, у далейшым Акруговаму Выканаўчаму Камітэту неабходна прыняць рашучыя меры да поўнага выкананьня плянавых загатовак і кантрактацыі пасеваў, сваячасна разгарнуўшы падрыхтоўчую працу па правядзеньні апошніх у 1928-29 годзе;

9) несваячаснае спагнаньне падаткаў прыводзіць і без таго дэфіцытны бюджэт акругі ў напружанае становішча і не дае магчымасьці Акруговаму Выканаўчаму Камітэту выконваць у тэрміны свае грашовыя абавязацельствы; таксама наглядаецца слабае спагнаньне завінавачанасьці насельніцтва па землеўпарадкаваньні.

Для аздараўленьня фінансавага становішча, запрапанаваць Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту зрабіць рашучыя захады да поўнага выкананьня прыбытковай часткі бюджэту 1927-28 году, спагнаньне пратэрмінаваных падаткаў, запазычанасьці насельніцтва па землеўпарадкаваньні, а таксама няўхільна правесьці выкананьне пастановы Савету Народных Камісараў БССР аб скарачэньні адміністрацыйна-кіраўнічых выдаткаў на 20 проц.

Разам з гэтым паглыбіць працу па пытаньні самаабкладаньня насельніцтва, спагнаньні і мэтазгодным скарыстаньні сродкаў і прапоўнай сілы ў адпаведнасьці з пастановамі сходаў насельніцтва;

10) ня гледзячы на тое, што сетка культурна-асьветных установаў з кожным годам павялічваецца, процант няпісьменных застаецца ў акрузе ўсё-ж такі значны.

Для больш хуткай ліквідацыі няпісьменнасьці Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту і Народнаму Камісарыяту Асьветы ўжыць захады да палепшаньня якасьці культурна-асьветных установаў, укамплектоўваючы іх больш кваліфікаванымі працаўнікамі. Разам з гэтым Акруговаму Выканаўчаму Камітэту ўжыць захады да падняцьця самадзейнасьці насельніцтва ў галіне культурнага будаўніцтва, зьвярнуўшы асаблівую ўвагу на працу добраахвотных грамадзкіх арганізацый у культурнай справе, прыцягваючы найбольш актыўны элемэнт вёскі;

11) адзначаючы дасягненьні ў беларусізацыі савецкага апарату і разгортваньні культурнай працы сярод нацыянальных меншасьцяй, і прыняўшы пад увагу, што тэрмін беларусізацыі, вызначаны пастановай 2-й сэсіі Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР VI-га скліканьня, скончыўся,—даручыць Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту ўдасканаліць беларусізацыю дзяржаўных установаў у самы кароткі тэрмін. Узмацніць работу па эканамічнай і культурнай дапамозе нацыянальным меншасьцям акругі праз кааперараваньне і калектывізацыю гаспадарак, пашырэньне сеткі нацыянальна-культурных установаў і г. д.;

12) да гэтага часу яшчэ наглядаецца слабае кіраваньне з боку Акруговага Выканаўчага Камітэту працаю гарадзкіх саветаў акругі, а таксама невыстарчальна ўцягваецца актыў у працу саветаў, камісій і сэкцый, у выніку чаго апошнія ня ў поўнай меры разгарнулі сваю працу.

Запрапанаваць Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту ўзмацніць кіраваньне работаю гарадзкіх саветаў, перанёсшы цэнтр цяжкасьці на практычную дапамогу ў працы праз жывое кіраўніцтва;

13) для палепшаньня мастацка-культурнага абслугоўваньня насельніцтва г. Магілеву і захаваньня будынку гарадзкога тэатру запрапанаваць Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту ўжыць захады да належнага адрамантаваньня будынку тэатру пры дапамозе цэнтральных установаў,

14) бяручы пад увагу, што адсутнасьць зваротнага капіталу ў мясцовай прамысловасьці акругі не дае магчымасьці яе разьвіцьцю, а наадварот, пагаршае яе становішча,—даручыць Эканамічнай Нарадзе пры СНК БССР вырашыць пытаньне з удзелам Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі і Беларускага Камунальнага Банку аб выдачы Магілеўскаму Акруговаму Выканаўчаму Камітэту 100000 рублёў крэдыту ў зваротныя сродкі мясцовай прамысловасьці з рэспубліканскага прамысловага фонду, устанавіўшы тэрмін пагашэньня.

Старшыня Савету Народных
Камісараў БССР **М. Галадзед.**
Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады
БССР **М. Мароз.**

9 мая, 1928 г.
г. Менск.

СУД.

ФАЛЬШЫВАЕ ПАСЬВЕДЧАНЬНЕ.

Захарына Грыгаровіч пэўны час атрымлівала з Карасьценскае страхкасы пэнсію з-за сьмерці мужа, які быў служачым чыгункі. Калі стала вядома, што Грыгаровіч адначасова мае і сваю гаспадарку, якая для аднаго чалавека дае выстарчальныя даходы, страхкаса зьвярнулася ў Тварычаўскі сельсавет з просьбай паведаміць аб маемасьці Грыгаровіч. Агляд маемасьці рабіў старшыня сельсавету Шчыпаноўскі Аўгуст з членамі с-с Антосем Рудзінскім і [illegible] Рыгаровічам.

Агледзелі і паведамілі: «мае адну дзесяціну зямлі, 3/4 дзес. сенажаці, старую хату і старыя, пустыя хлявы». А калі гэтаму паведамленьню не далі веры і справу [illegible], дык маемасьць крыху зьмянілася: зямлі аказалася паўтары дзесяціны, у хлявох—дзьве каровы і сьвіньні. Хата аказалася таксама вельмі добрая, а ў ёй, у гаспадыні, работнік, які цэлы год жыве ў Грыгаровіч.

Шчыпаноўскі, Рудзінскі і Рыгаровіч за сваю хлусьню ў службовым паведамленьні былі асуджаны Мазырскім Акруговым Судом на адзін год пазбаўленьня волі, але ў моц амністыі ЦВК СССР у адзнаку 10-й гадавіны Кастрычнікавай рэвалюцыі ад кары вызвалены. Вярхоўны Суд прыгавор гэты зацьвердзіў.

Шуляк.

СУДОВАЯ ХРОНІКА.

Канакрады.

Грамадз. г. Барысаву Васіль Казлоўскі ў ноч на 27 сьнежня 1927 г. украў у гр. вёскі Б.-Ухалоды, Барысаўскага раёну, Мовіча каня і пры дапамозе Аляксея Макарэвіча прадаў яго гр. Глушцову. Нарсуд 19 вуч. прыгаварыў Васіля Казлоўскага на тры гады, а Аляксея Макарэвіча—на два гады зьняволеньня.

Акруговы суд прыгавар нарсуду зацьвердзіў.

За пакражу каровы.

Грамадз. г. Барысаву Піліп Матусэвіч, Антось Мазынскі і Атрахім Курцэвіч у ноч з 21 на 22 сакавіка 1928 г. укралі ў гр. в. Лісіна, Барыс. р., Івана Крупскага карову. Нарсуд 19 вучастку прыгаварыў Піліпа Матусэвіча і Антося Мазынскага на 5 год зьняволеньня, а Атрахіма Курцэвіча на два гады зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

Стандартызацыя ўпраўленцкай тэхнікі.

ГУТАРКА З ЧЛЕНАМ ПРАЎЛЕНЬНЯ І ЗАГАДЧЫКАМ ГАБІНЭТУ СТАНДАРТЫЗАЦЫІ ІНСТЫТУТУ ТЭХНІКІ КІРАЎНІЦТВА ПРЫ НК РСІ СССР ТАВ. Н. Н. ІКАНОМАВЫМ.

Інстытут Тэхнікі Кіраўніцтва арганізован 2 гады таму назад. Ён распрацоўвае пытаньні рацыянальнае арганізацыі дзяржаўных установаў, ставячы на цэнтральнае месца пытаньні тэхнікі кіраўніцтва ці, інакш кажучы, пытаньні вучоту, арганізацыі плянаваньня, дакумэнтацыі і інш.

У гэтых адносінах Інстытут—адзіны ва ўсім Саюзе і адзін з нямногіх у сусьветным маштабе.

Габінэт стандартызацыі гэтага Інстытуту апрацоўвае пытаньні стандартызацыі ўсіх рэчаў матар'яльнага абсталяваньня і дакумэнтацыі ў дзяржаўных установах.

Асноўныя аб'екты працы габінэту ўжо распрацаваныя, і тыя, якія распрацоўваюцца, наступныя: папера, як матар'ял для дакумэнтацыі (фарматы, якасьць, колер); канторская мэбля (сталы, крэслы, шафы); прылады працы (алоўкі, ручкі, розныя прылады і машыны, капір дошкі, пішучыя машыны—клавіатура ішрыфт—і інш.); формы дакумэнтацыі (дзелавы ліст, канвэрт, тэлефанаграма, тэлеграма, пратакол, накладная, ордэр, рахунак, канторскія кнігі і інш.).

Ва ўсіх гэтых рэчах у практыцы ёсьць вялікі разнабой, як, напрыклад: колькасьць фарматаў дзелавых лістоў дасягае 100, канвэртаў—90, тэлефанаграм—30, ордэраў звыш 100 і г. д. Агульная колькасьць фарматаў па формах дакумэнтацыі перавышае 500.

На вытворчай лініі колькасьць фарматаў лістоў паперы, з якіх робяцца розныя дакумэнты і іншыя аналёгічныя вырабы (часопісы, кнігі, газэты, карты), дасягае 115. Ёсьць некалькі дзесяткаў розных разьмераў і форм пісьмовых сталоў. На канторскіх кнігах агульны асартымэнт па найбольш буйных загатоўчых арганізацыях дасягае 419 розных форм.

Апрацоўка стандартаў гэтых рэчаў праводзіцца так, каб задаволіць запатрабаваньні і ўмовы агульнага спажываньня. Пасьля выяўленьня ўсяго гэтага ставіцца пытаньне аб вытворчых магчымасьцях і ўмовах гандлю.

Асноўная найбольш цяжкая задача ў тым, што трудна ўзгадніць запатрабаваньні спажываньня з вытворчымі магчымасьцямі.

У аснову стандарту фарматаў паперы кладуцца вынікі аналізу спажываньня іх, грунтуючыся на прадпасылках непасрэднага карыстаньня і фізыялёгічных запатрабаваньняў. Сталы стандартызуюцца на аснове антрапамэтрычных даных.

У зьвязку з гэтым фармат цяперашняга аркушу паперы (220 на 350 мілімэтраў) зьмяншаецца да 210 на 297 мм. Такі самы фармат устанаўляецца і для розных дзелавых лістоў. Вучэбнікі і сшыткі павінны мець палавінны разьмер (148 на 210 мм.).

Такім чынам будзе зроблена значнае скарачэньне форм дзелавых лістоў, якія ўжываюцца цяпер (з 100 да 2), па канвэртах—з 90 да 7, па ведамасьцях з 160 да 10 і г. д. Наогул, замест 500 розных фарматаў, якія ўжываюцца зараз, застаюцца толькі 40. На вытворчай лініі замест 115—толькі 34.

Гэтым павялічваецца выгаднасьць спажываньня адпаведных вырабаў, спрашчаюцца працэсы іх вырабу, аблягчаецца гандаль і інш.

Усе работы па стандартызацыі маюць адпаведную эканамічную эфэктыўнасьць. Па пісьмовай паперы ў маштабе Саюзу атрымаем скарачэньне расходаў паперы на 8—10 проц., што дасьць эканомію ў 5 мільёнаў руб.

Некаторыя з стандартаў ужо праведзены ў жыцьцё, а некаторыя перад зацьвярджэньнем ці ў працэсе апрацоўкі. Цэлы шэраг устаноў як цэнтральных, так і на мясцох ужо трымаецца стандартных формаў паперы, кніг, мэблі і дакумантаў.

Практыка прыстасаваньня гэтых стандартаў у жыцьці сьцьвярджае іх карыснасьць. У зьвязку з гэтым у бліжэйшы час стандартызацыя фарматаў паперы будзе праведзена ў абавязковым парадку па ўсяму Саюзу.

21 мая ў Менску НК РСІ БССР склікае спэцыяльную нараду з удзелам прадстаўнікоў розных ведамстваў і арганізацый, якая павінна будзе абмеркаваць правядзеньне стандартызацыі ў жыцьцё ў умовах БССР.

С. А.

НЯ ЎСЕ МАГЧЫМАСЬЦІ СКАРЫСТАНЫ.

(Вынікі загатоўкі лёну за сакавік-красавік).

Загатоўка лёну ў сакавіку-красавіку, ня гледзячы на прынятыя ў гэтых адносінах некаторыя меры, працякала слаба; асабліва-ж мала зрабіла ў сэнсе загатоўкі лёну с-г. і спажывецкая каапэрацыя.

Вось некаторыя лічбы, якія пацьвярджаюць гэта.

Белсельсаюз па пляну павінен быў загатовіць 387 тон, а загатовіў усяго 136,9 тон—47,4 проц. Белкаапсаюз павінен быць загатовіць 245 тон, а даў толькі 53,3 тон—34,2 проц.; Дзяржгандаль па пляну павінен быў загатовіць 287 тон, а загатовіў 212 тон, ці 73,9 проц.

Гэтыя лічбы красамоўна пацьвярджаюць «посьпехі» каапэрацыі, якая па ўсіх завулках крычала, што здолее загатовіць сотні тон валакна.

А між тым сэзон загатоўкі лёну набліжаецца к канцу, і пэрспэктывы далейшай загатоўкі вельмі сумныя, бо рашаючыя месяцы—сакавік-красавік—прайшлі пад знакам вялай загатоўкі.

Трэба падкрэсьліць яшчэ раз, што лён у сялянства ёсьць, але ён знаходзіцца ў дробных гаспадарках, і нашым каапэратарам належала-б прыняць больш моцныя, больш энэргічныя меры да выяўленьня ўсіх магчымасьцяў у сэнсе загатоўкі валакна.

Каапэрацыі неабходна больш шырока выкарыстаць сваю агентуру, якая павінна наведвацца ва ўсе куткі і куточкі для адшуканьня лёну. І калі гэта будзе так, дык і вынікі будуць больш станоўчыя.

Ня трэба забываць, што ў руках каапэрацыі—усе ніці, усе магчымасьці весьці загатоўку лёну ўзмоцненым тэмпам. Яшчэ і зараз ня позна ўзяцца за справу больш рашуча; яшчэ і зараз ёсьць поўная магчымасьць павялічыць загатоўку лёну і асабліва кудзелі, якая мае значны попыт на замежным рынку.

Л. М.

За плянавасьць і ашчаднасьць у жактах.

ЖЫЛЬЛЁВАЯ КААПЭРАЦЫЯ Ў МЕНСКУ АХОПЛІВАЕ 514 ДАМОЎ З 1878 КВАТЭРАМІ. — РАБОЧЫХ ТРЭБА ПЕРАСЯЛІЦЬ У КВАТЭРЫ ЖАКТАЎ, ЯКІЯ ЗАРАЗ ЗАЙМАЕ НЕПРАЦОЎНЫ ЭЛЕМЭНТ.

Шырокі абмен думак выклікаў на пленуме Менскага гарсавету даклад т. Левіна аб становішчы арэнднай і будаўнічай каапэрацыі ў Менску.

Арэндная каапэрацыя ахоплівае ў Менску 514 дамоў з 1878 кватэрамі. У гэтых дамох жыве: рабочых—42,2 проц., служачых—38,8 проц., асоб вольных прафэсій—0,55 проц., саматужнікаў і розных рамесьнікаў—7,6 проц., інвалідаў і ўтрыманцаў—4,0 проц. і непрацоўнага элемэнту 1,5 пр. На кожнага кватаранта ў жактах у сярэднім прыпадае ад 12 да 18 кв. арш.

Фінансавае становішча жактаў ня зусім з аднальваючае. Водлуг умовы, якая была заключана з камгасам, у працягу бліжэйшых 6-7 год жакты павінны выдаць на рамонт дамоў 1969 тысяч руб., і да гэтага часу ўжо патрачана на рамонты 82 проц. усяе сумы.

З другога боку, крэдыты, якія выдае Камунальны Банк, ня могуць задаволіць жактаў як колькасна, так і ў сэнсе тэрміну. У 1927 г. было атрымана: кароткатэрміновага крэдыту 210829 руб. і доўгатэрміновага—104365 руб. Кароткатэрміновы крэдыт выдаецца на паўтара гады, а доўгатэрміновы—на 2 гады, а ў капітальным будаўніцтве 2 гады вельмі кароткі тэрмін. Пра кароткатэрміновыя крэдыты і гаварыць няма чаго.

Калі ўзяць бюджэт жактаў, то прыбытковая частка яго нездавальняючая. У 1927 годзе прыбытковая частка складала 1229 тысяч руб.; у выдатковай частцы толькі 712790 руб. было патрачана на рамонты, рэшта пашла на іншае прызначэньне (156 тысяч руб. толькі на аплату аднаго кіраўніцтва).

У галіне будаўнічай каапэрацыі ёсьць ужо пэўныя дасягненьні. У 1926-27 г. у Менску былі пабудаваны 74 кватэры, у 1927-28 г.—215 кватэр; апрача таго, ёсьць яшчэ незакончаныя кватэры. Да гэтага часу будаваліся пераважна 2-х і 4-хкватэрныя драўляныя дамы, зараз-жа будуецца вялікі мурававы дом на 40 кватэр.

Ні для каго не зьяўляецца сакрэтам, што нашы жакты, якія, здавалася-б, павінны былі весьці пакавальную гаспадарку і быць прыкладам, трымаюць свае домаўладаньні ў беспарадку.

Будаўніцтва праводзіцца бяз жаднага пляну. Матар'ялы складаюць на полі, дзе яны расьцягваюцца. Работніца Багданава даводзіла факты, як пры перавозе будынкаў з Унівэрсытэцкага Гарадка частка матар'ялаў па дарозе раскрадаецца.

Тав. Гарбачоў расказаў, як праводзіцца рамонт у некаторых жактах. Напрыклад, у жакце № 2 у першую чаргу рамантуюцца кватэры, дзе жыве «начальства».

Культурна-бытавая праца жактаў таксама пастаўлена нездавальняюча.

Наогул, усе прамоўцы сходзіліся на тым, што Белжылсаюз слаба кіруе працай жактаў, што жакты працуюць бяз пляну і каштарысу, што ў жактах зьвіў сабе трывалае гняздо бюракратызм, што рабочых трэба з акраін перасяліць у цэнтр у тыя кватэры, дзе жыве непрацоўны элемэнт.

РОСТ БЕСПРАЦОЎЯ СЯРОД ГАРБАРОЎ.

Гомель, 18-V. У апошні час наглядаецца масавы наплыў беспрацоўных гарбароў. Штодня ў Гомель прыяжджае 6-8 чалавек, галоўным чынам з Магілеўскай акругі і дробных населеных пунктаў.

Прыяжджаючыя беспрацоўныя ня могуць быць накіраваны на працу.

ХРОНІКА.

У Беларускім Дзяржаўным Музэі.

Усебеларуская выстаўка плякатаў.

Наладжаная ў Беларускім Дзяржаўным Музэі ўсебеларуская краязнаўчая выстаўка зарысовак і фатаграфій прайшла з вялікім посьпехам.

Дырэкцыя Беларускага Дзяржаўнага Музэю мяркуе ўвосень сёл. г. наладзіць усебеларускую выстаўку плякатаў.

Мэта арганізацыі гэтай выстаўкі—паднясьць мастацтва ў вытворчасьці плякатаў.

Альбом «Стары Менск».

Аддзел «Стары Менск» Беларускага Дзяржаўнага Музэю, у якім зьбіраюцца помнікі гісторыі і мастацтва, датычныя Менску, за апошнія часы значна папоўніўся. У апошнія часы ў гэты аддзел паступіла цікавая зарысоўка акварэлі невядомага мастака, на якой намалёван выгляд Пляцу Волі ў 1870-х гадох, а таксама цэлы шэраг зарысовак цікавейшых будынкаў Менску. Зараз Беларускі Дзяржаўны Музэй мае ў сваім распараджэньні шмат такіх зарысовак, з якіх намячаецца скласьці і выдаць друкаваны альбом—„Стары Менск".

Этнаграфічныя экспэдыцыі.

Дырэкцыя Беларускага Дзяржаўнага Музэю арганізуе сёлета 2 этнаграфічныя экспэдыцыі, з якіх адна будзе накіравана на поўдзень, а другая на поўнач БССР.

Набытыя экспанаты дадуць магчымасьць папоўніць этнаграфічны аддзел Музэю.

Беларуская станцыя ўсесаюзнага інстытуту прыкладной батанікі.

СНК прыняў пастанову па дакладу Беларускай Станцыі Усесаюзнага Інстытуту Прыкладной Батанікі і новых культур. СНК прызнаў правільным і мэтазгодным непасрэднае абслугоўваньне Станцыяй вакольнага насельніцтва, прызнаў патрэбным, каб праца Беларускай Станцыі была ўвязана з працаю іншых навукова-дасьледчых установаў БССР, каб Усесаюзны Інстытут Прыкладной Батанікі, апрача ўжо пастаўленага шэрагу прац усесаюзнага значэньня, зьвярнуў асаблівую ўвагу на БССР, як на асноўны і тыповы район па разьвядзеньню бульбы. Менскаму Акрвыканкому запрапанавана ў месячны тэрмін аслабаніць галоўны будынак станцыі з-пад дзіцячага дому. Пастаноўлена звольніць гаспадарку станцыі ад сельска-гаспадарчага падатку, паводле пастановы ЦВК і СНК СССР за 2-V—27 г.

С.-г. машыны і ўгнаеньні для БССР.

Да наступаючага летняга сэзону Цэнтраземсклад падрыхтаваў цэлы шэраг сельска-гаспадарчых машын і прыладаў. Так, Цэнтраземсклад атрымаў 60.000 кос, вытворчасьці заводаў Савецкага Саюзу, і 12.000 кос замежных.

Гэта партыя кос будзе разьмеркавана паміж аддзяленьнямі Цэнтраземскладу для патрэб шырокага сялянскага рынку. Цэнтраземсклад таксама атрымаў 325 жняярак. На днях будзе атрымана 20 касілак, а таксама запасныя часткі для трактараў «Фордзон» і «Інтэрнацыянал».

Ужо атрымана 150 штук лугавых барон і 50 машын для рэзкі куп'я.

Апроч таго, Цэнтраземсклад атрымаў на днях 31 вагон тамасшлаку і 12 вагонаў сернакіслага аммонія. Гэтыя ўгнаеньні ў першую чаргу будуць прадавацца мэліярацыйным таварыствам.

ШАХМАТЫ № 11.

19-V 1928 г.

Пад рэдакцыяй А. Каспэрскага.

Задача К. Эйдэльмана-Менск.

Друкуецца першы раз.

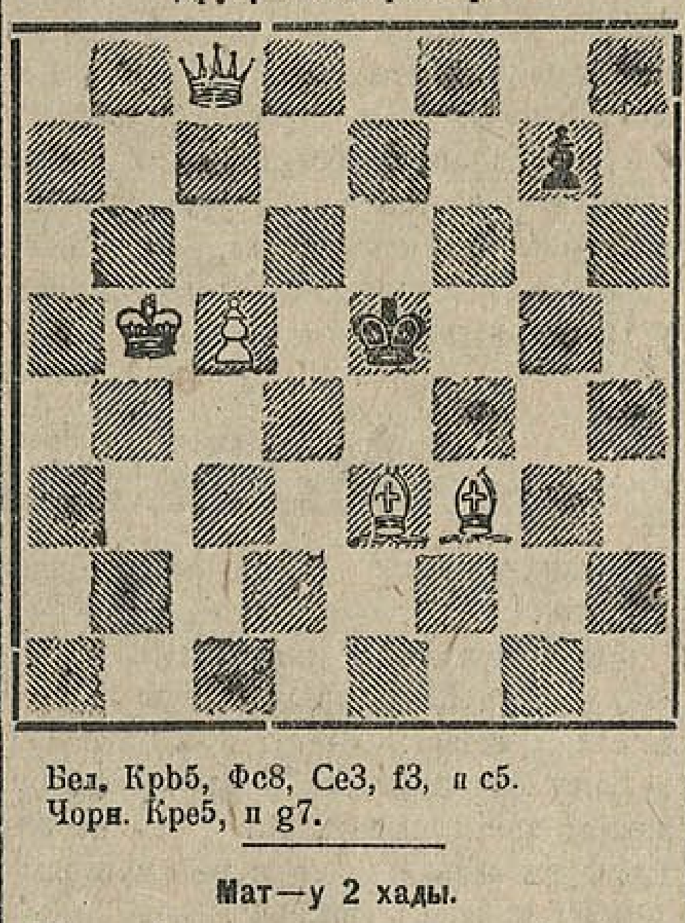

Бел. Крb5, Фс8, Се3, f3, п с5.
Чорн. Кре5, п g7.

Мат—у 2 хады.

Міжпрафсаюзныя шахматныя спаборніцтвы падыходзяць к канцу. Хто пераможа, невядома. З пачатку лічылі, што перамога мэдпрацаўнікоў забясьпечана, бо каманда складзена з высокакваліфікаваных шахматыстаў (Розэнталь, Блюмэрг, Кузьмінскі), потым саўгандльслужачых (Каспэрскі, Біндлер), друкароў (Шукевіч, Г. Майзэль), але ў працягу спаборніцтва высьветлілася, што не імя перамагае, а арганізацыя. Ужо з першых тураў добра зарэкамэндавала сябе каманда чыгуначнікаў і, наогул, маладых ігракоў, якія першы раз ігаюць у турнірах.

Становішча на апошні дзень:

1) Савгандльслужачых+34—6,
2) Чыгуначнікі+29—11,
3) Мэдпрацаўнікі+32—12,
4) Дрэваапрацоўчнікі+25½—14½
5) Друкары+27—18,
6) Транспартнікі+15—21,
7) Мэталісты+13—27,
8) Харчавікі+12½—32½,
9) Працаўнікі зямлі і лесу+16—34,
10) Нарсьвязь+18—27,
11) Гарбары+8½—31½.

НОВЫЯ КНІГІ.

Вышлі з друку і паступілі ў рэдакцыю газ. «Савецкая Беларусь» для рэцэнзіі наступныя кніжкі Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва:

1. «За Марксызм» С.Я. Вольфсон, стар. 242, цана 2 руб. 25 кап.
2. «Чырвоная Зьмена» А. Федасенка, стар. 154, цана 55 кап.

Першая пасьля лемантара кніга для чытаньня, выданьне чацьвертае, стэрэотыпнае. (176-ая—225-я тысяча).

3. «Маленькі балагол» Язэп Вір, стар. 47, цана 25. (Апавяданьне для дзяцей).
4. «Як людзі заваявалі паветра» В. Суднік, стар. 56, цана 45 кап.

Менскі дзень.

145 чалавек на курорты пашле сёлета Менская страхкаса. Апроч таго, страхкаса аплаціць усе выдаткі за курортныя месцы, закупленыя ЦП саюзаў.

Пасадка дрэў і пасеў лесу мелі адбыцца 13-V, перанесены на 20 мая. Праца адбудзецца згодна ранейшага пляну.

3-ці ўсебеларускі зьезд інжэнэрна-тэхнічных працаўнікоў адчыняецца сёньня а 6-й гадзіне ўвечары. На зьезд прыедзе каля 50 дэлегатаў з акруг. Праца зьезду працягнецца каля 3-х дзён.

Ад БССР у ЦК УсеЛКСМ на 8 усесаюзным зьезьдзе абраны т. т. Галавач (сэкратар ЦК ЛКСМБ), Іваноў (БВА) і Шаліма (заг. арг. аддзелу ЦК ЛКСМБ).

Студэнты 3 курсу Менскага рабфаку ўчора вячэрнім поездам выехалі на экскурсію ў Ленінград, дзе яны прабудуць каля 10 дзён.

Новае памяшканьне для курсаў Цэнтральнага Інстытуту Працы пачне будавацца ў бягучым будаўнічым сэзоне. У якасьці рабочай сілы на пабудове будуць выкарыстаны курсанты будаўнікі.

Дабрабыт Менску паляпшаецца.

Менск патрабуе ў гадзіну мінімум 25 тысяч вёдзер вады і максымум 50 тысяч. Тым часам, 3 артэзіянскія і 4 бруклінскія студні даюць усяго каля 15 тысяч вёдзер вады ў гадзіну.

Дзеля ліквідацыі недахопу вады Менскі Гарсавет пабудаваў рэзэрвовы бак на 50 тысяч вёдзер вады і прыступіў да пабудоўкі яшчэ аднаго гэткага баку. Апроч гэтага, гарсавет прыступіў да пабудоўкі новых студняў: аднае бруклінскай і аднае артэзіянскай. Што датычыцца правядзеньня каналізацыі, то гэтыя работы пачнуцца праз тыдзень. Мае быць пракладзена каля 15 кілёмэтраў труб і 2 кілёмэтры цэнтральнага калектару. „Водоканал" мяркуе сёлета закончыць усе работы да 1 верасьня. Каналізацыя Менску будзе каштаваць каля 700 тысяч руб.

Пабудова кішачных заводаў.

Нар. Кам. Гандлю БССР пастанавіў у бягучым годзе пабудаваць 2 кішачныя заводы—у Менску і Бабруйску. Гэта пабудоўка арыентыровачна будзе каштаваць 50.000 руб. Апрача таго, Н. К. Гандлю прызнаў неабходным пабудаваць сёлета шэраг дробных кішачных заводаў у мястэчках і буйных сельскіх пунктах. Арыентыровачны кошт аднаго такога заводу вылічан у суме 1000—2000 руб. Наркамгандлю запрапанаваў Белдзяржгандлю безадкладна распачаць загатоўку будаўнічых матар'ялаў.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК.

(НА 19 МАЯ 1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз.—прад. 4—68, куп. 4—66.
Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—03, куп. 5—01.
Абл. 2 сял. паз.—куп. 5.
Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—06. куп. 5—04.
Абл. 10 пр. паз. 27 г.—прад. 25—32, куп. 25—22.
Абл. дзярж. паз. 1926 г.—прад. 121, куп. 119.
Абл. 12-проц. дзярж паз.—прад. 105-65, куп. 105—60.
Абл. 6-проц. паз. індустр.—прад. 24—74,5, куп. 24—64,5.

АПАВЯШЧЭНЬНЕ.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— 20 мая канцэрт заслужонага артыста рэспублікі Эрдэнко.

Білеты штодня ў канц. Дому ад 11 да 2 і ад 6 да 9 увеч.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА**

Абавязковая пастанова № 26

МЕНСКАГА ГАРАДЗКОГА САВЕТУ.

18-га мая 1928 г.

Аб рамонце бруку і тратуараў у гор. Менску.

Менскі Гарадзкі Савет ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1. Абавязаць усе домаўладаньні, належачыя дзяржаўным і грамадзкім установам, прадпрыемствам, прыватным асобам, а таксама уласьнікаў і арандатараў садоў і агародаў прыступіць да рамонту і адбудаваньня бруку, тратуараў, палатна латкоў і мосьцікаў, якія знаходзяцца на вучастках, прылягаючых да іх домаўладаньняў ці не забудаваных пляцоў.

Увага 1. Перабрукаваньне і рамонт бруку плошчаў супроць уладаньняў прыватных асоб, каапэрацыйных і інш. грамадзкіх арганізацый, камунальных уладаньняў, адданых у арэнду, альбо для забудоўкі і супроць уладаньняў, замацаваных за дзяржаўнымі ўстановамі і прадпрыемствамі—на працягу 10 мэтраў у глыбіню ад домаўладаньня робіцца гэтымі домаўладаньнямі і арандатарамі, а астатняя частка плошчы перабрукоўваецца і рамантуецца органамі камунальнае гаспадаркі.

Увага 2. Асобы і арганізацыі могуць даручаць перабрукаваньне і рамонт вуліц і плошчаў супроць сваіх уладаньняў за свой кошт органамі камунальнае гаспадаркі па сабекошту.

2. Устанавіць, што ў Цэнтральнай частцы гораду ў межах: вул. Кажэўнай, Першамайскай, Пралетарска-Набярэжнай, Пралетарскай, Камунальнай, Нізкага рынку, Ст. Мясьніцкай, Падзамкавай, зав. Аслабаджэньня, пляцу 25 Кастрычніка, Рэспубліканскай, Нямігскай, Нова-Маскоўскай, Бабруйскай, Вакзальнага пляцу, Міхайлаўскай, Унівэрсытэцкай і Нова-Сярпухоўскай, таксама на вуліцах Шырокай—да Старажоўкі, Камунальнай—да Старажоўкі, Вяліка-Татарскай—да М.-Татарскай, Савецкай—да Доўгабродзкай, Сьвярдлоўскай да пераезду і Маскоўскай—усе новабудуемыя ці рамантуемыя тратуары павінны быць каменныя ці бэтонныя, ці асфальтавыя шырынёй ня менш 1,5 мэтру.

Увага: Дапушчаецца частковы рамонт драўляных тратуараў тым матар'ялам, з якога яны зроблены, пры ўмове патрэбы зьмены ня больш 25—30 проц. матар'ялу.

3. Дазволіць на іншых вуліцах гораду пабудову драўляных тратуараў, шырынёй ня менш 1 мэтру з тым, каб пры пабудове скарыстоўваліся пласьціны, таўшчынёй ня менш 11,1 сант., а дошкі не танчэй 5 сант.

Увага: На Ляхаўцы ад рогу Кажэўнай да заводу «Энэргія» тратуары павінны быць шырынёй ня менш 1,5 сант.

4. Работы па рамонту і адбудаваньні тратуараў і мосьцікаў і выпраўленьне бруку павінны быць закончаны не пазьней 15 чэрвеня г. г., а перабудаваньне вуліц—не пазьней 1-га ліпеня г. г.

6. Нагляд за выкананьнем гэтае абавязковае пастановы ўскладаецца на Аддзел Камунальнае Гаспадаркі і міліцыю.

6. Асобы, вінаватыя ў невыкананьні гэтае пастановы, падлягаюць адказнасьці ў адміністрацыйным парадку — штрафу да 150 руб. або прымусовым работам да 1½ месяца.

7. Гэтая абавязковая пастанова ўваходзіць у сілу праз 7 дзён пасьля апублікаваньня яе.

**Нам. старшыня Менскага Гарадзкога Савету
РАБІНОВІЧ.**

Сэкратар ПАСЫНКОЎСКІ.

ЦЫРК-КІНО.

ПАМЯШКАНЬНЕ ЦЫРКУ. Сёньня і штодня ад 10-й г. раніцы да 11-й г. веч. адкрыта ЗООВЫСТАЎКА ЖЫВЫХ ЗЬВЯРОЎ. Кармленьне зьвяроў а 8-й гадз. вечара.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». Канцэрт вядомай маскоўскай сьпявачкі Л. Б. БЕЛАГОРСКАЙ ПРЫ ЎДЗЕЛЕ Л.М. МАЛКУСА (РАЯЛЬ), А.Г. ШЫРВІНДА (СКРЫПКА) і мастака жывога слова Н. М. ЭФРОСА. На экране мастацкі фільм „ТРЫВОГА"

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА". ТОЛЬКІ 3 ДНІ—18, 19 І 20 МАЯ сусьветны баявік—камэдыя з удзелам выдатнай кіно-артысткі ОСІ ОСВАЛЬД. „ЯЕ КАПРЫЗ", у 8 частках.

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ». З 15 мая 2 замежныя камэдыі за адзін сэанс: І. Сусьветны комік Бэстэр Кейтон у фільму „Наша гасьцінасьць" У 6 ЧАСТКАХ. ІІ. Папулярны комік Бэн-Цюрпін—у фільму „Каліф на гадзіну" У 6 ЧАСТКАХ.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». З 15 мая—новы трука-прыключэнскі кіно-раман—2 сэрыі, 12 частак за адзін сэанс. „ПЛЯМА ЗЛАЧЫНСТВА"

Галоўлітбел 302.

1-я Дзяржаўная друкарня.